

คู่มือ ยุทธวิธีตำรวจ

Tactical Police

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
พุทธศักราช 2561

ยุทธวิธีตำรวจ

เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้การปฏิบัติการ
ของเจ้าหน้าที่ตำรวจมีประสิทธิภาพและ
ลดความสูญเสียจากการปฏิบัติหน้าที่ได้

คำนำ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้ให้ความสำคัญในการฝึกยุทธวิธีในการปฏิบัติหน้าที่ จึงมีนโยบายให้ข้าราชการตำรวจทุกคนได้รับการฝึกยุทธวิธีตำรวจ จึงจัดทำ “คู่มือยุทธวิธีตำรวจ” เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานใช้เป็นแนวทางในการฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญอย่างเป็นระบบมาตรฐานสากล เกิดความพร้อมในการปฏิบัติหน้าที่ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามวิสัยทัศน์ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ “เป็นหลักประกันความยุติธรรม และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ที่มีมาตรฐานสากล”

“คู่มือยุทธวิธีตำรวจ” เป็นสิ่งสำคัญในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ช่วยป้องกันและลดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งในส่วนของข้าราชการตำรวจและประชาชนผู้บริสุทธิ์ จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า “คู่มือยุทธวิธีตำรวจ” เล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการค้นคว้าและเรียนรู้การปฏิบัติงาน การรักษาความสงบเรียบร้อยในสังคม ตลอดจนเป็นผลทำให้ประชาชนมีความเชื่อมั่น ศรัทธา ต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อไป

คณะผู้จัดทำ

สารบัญ

	หน้า
ยุทธวิธีตำรวจ	1
ยุทธวิธีการตั้งจุดตรวจ	3
ความสำคัญของการตั้งจุดตรวจและจุดสกัด	3
หลักพื้นฐานของการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด	3
หลักการพิจารณาในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด	4
ข้อมูลที่จะใช้ในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด	5
อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด	5
ขั้นตอนการปฏิบัติ การควบคุม การตรวจสอบการปฏิบัติ	6
การตรวจค้นรถ	6
การแบ่งพื้นที่บริเวณจุดตรวจ	7
ยุทธวิธีตำรวจในการตั้งจุดตรวจ และจุดสกัด	9
ยุทธวิธีในการตรวจค้น – จับกุม	15
ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแก้ไขสถานการณ์ (Use of Force)	20
บรรณานุกรม	34

ยุทธวิธีตำรวจ

ตำรวจสายตรวจมืออาชีพ คือ ตำรวจที่เป็นสุภาพบุรุษในเครื่องแบบ เมื่อประชาชนพบเห็นต้องเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา สามารถเป็นที่พึ่งได้ในทุกโอกาส มีความรู้สึกอบอุ่นใจทุกครั้งที่ได้พบเห็น ตำรวจสายตรวจจะต้องเป็นตำรวจในดวงใจของประชาชน และปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องตามหลักยุทธวิธี

คุณสมบัติของสายตรวจมืออาชีพ มี 10 ประการ คือ

ต่อตนเอง

1. ต้องพัฒนาตนเองตลอดเวลา
 - Smart : บุคลิกดี มีความฉลาด มีปฏิภาณไหวพริบ
 - Smile : ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีจิตใจให้บริการ
 - Strong : เข้มแข็ง อดทนในการปฏิบัติหน้าที่
2. ต้องมีจริยธรรมและคุณธรรม
3. ต้องหมั่นฝึกฝนยุทธวิธีตำรวจอย่างสม่ำเสมอ

ต่อประชาชน

4. ต้องทำทุกวิถีทางให้ประชาชนมีความสุขและมีความศรัทธาตำรวจ
5. ต้องแสวงหาความร่วมมือจากประชาชนให้มากที่สุด
6. ต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี เป็นที่ยอมรับนับถือของประชาชน

ต่อระบบงานป้องกันปราบปราม

7. ต้องรอบรู้และวิเคราะห์ข้อมูลท้องถิ่นในท้องที่ของตนเองในเชิงลึก ทั้งสถานที่และตัวบุคคล โดยละเอียด

8. ต้องจัดระเบียบสังคมในท้องที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย
9. ต้องปราบปรามอาชญากรอย่างเด็ดขาด

10. ต้องระลึกเสมอว่า ผลสัมฤทธิ์ของงานป้องกันปราบปราม คือ ทำให้คดีเกิดขึ้นน้อยที่สุด เมื่อคดีเกิดขึ้นแล้วก็ต้องติดตามจับกุมคนร้ายให้เร็วที่สุดและลดความหวาดกลัวต่ออาชญากรรมของประชาชน

ยุทธวิธีตำรวจ สำหรับงานสายตรวจงานป้องกันปราบปรามจะมีหลายรูปแบบ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความปลอดภัยต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งยังสามารถตอบโต้คนร้ายได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายและตามหลักกฎหมายการใช้กำลัง

ฉะนั้น ผู้บริหารระดับสถานีตำรวจตั้งแต่ ผกก., รอง ผกก.ป., สวป. จะต้องให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่ง จะต้องมีความเข้าใจหลักการและการปฏิบัติเพื่อการตัดสินใจสั่งการหรือบริหารเหตุการณ์ ขณะเกิดเหตุได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อควบคุมการฝึกยุทธวิธีกับผู้บังคับบัญชาได้อย่างถูกต้อง

ผู้บริหารระดับสถานีตำรวจ ต้องควบคุมการฝึกยุทธวิธีอย่างใกล้ชิด

ผู้บริหารระดับสถานีตำรวจต้องอบรม เพื่อสร้างความเข้าใจหลักการและการปฏิบัติที่ถูกต้อง

ผู้บังคับบัญชาระดับกองบังคับการ / ตำรวจภูธรจังหวัด ต้องควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติอย่างใกล้ชิด

1. ยุทธวิธีการตั้งจุดตรวจ

1.1 จุดตรวจ หมายถึง สถานที่ที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้น เพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถ หรือทางหลวงในกรณีปกติเป็นการชั่วคราว โดยมีกำหนดระยะเวลาเท่าที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว แต่ต้องไม่เกิน 24 ชั่วโมง และเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจแล้วจะต้องยุบเลิกจุดตรวจดังกล่าวทันที

1.2 จุดสกัด หมายถึง สถานที่ที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้น เพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถหรือทางหลวง ในกรณีที่มีเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือจำเป็นเร่งด่วนเกิดขึ้นเป็นการชั่วคราว และจะต้องยุบเลิกเมื่อเสร็จสิ้นภารกิจดังกล่าว

1.3 ด่านตรวจ หมายถึง สถานที่ทำการที่เจ้าพนักงานตำรวจออกปฏิบัติหน้าที่ในการตรวจค้นเพื่อจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตทางเดินรถ (ความหมายตาม พ.ร.บ.จราจรทางบก พ.ศ.2535) โดยระบุสถานที่ไว้ชัดเจนเป็นการถาวร การตั้งด่านตรวจจะต้องได้รับการอนุมัติจาก ครม. หรือผู้มีอำนาจ ตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงหรือ กอ.รมน.แล้วแต่กรณี

2. ความสำคัญของการตั้งจุดตรวจ และจุดสกัด

- 2.1 เพื่อควบคุมพื้นที่ล่อแหลมต่อการเกิดอาชญากรรม
- 2.2 เพื่อเป็นการป้องปรามการกระทำความผิดกฎหมาย
- 2.3 เพื่อเป็นการปิดเส้นทางและตัดช่องโอกาสคนร้ายหลบหนี
- 2.4 เพื่อตรวจค้นบุคคล หรือยานพาหนะที่ผ่านเข้าออกพื้นที่
- 2.5 เพื่อค้นหาสิ่งผิดกฎหมาย อาวุธ เครื่องมือเครื่องใช้ในการกระทำความผิด

3. หลักพื้นฐานของการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

3.1 การตั้งด่านตรวจ จุดตรวจ หรือจุดสกัด ในเขตทางเดินรถหรือทางหลวง ต้องมีนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรเป็นหัวหน้าควบคุมและได้รับอนุมัติจากผู้บังคับบัญชา โดยจะต้องแต่งเครื่องแบบในการปฏิบัติหน้าที่ และการตั้งจุดตรวจ หรือจุดสกัด ให้ทุกหน่วยประสานการปฏิบัติระหว่างหน่วยใกล้เคียงให้ชัดเจน เพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนกัน

3.2 การปฏิบัติในการตรวจค้น จับกุม ต้องปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีว่าด้วยการนั้นโดยเคร่งครัด

3.3 มีแผนกแสดงเครื่องหมายว่า หยุดตรวจ และควรจัดให้มีสิ่งกีดขวางหรือสัญญาณอื่นใดให้เป็นที่สังเกตได้ง่ายในระยะไกล เช่น กรวยยางคาดสีสะท้อนแสง เพื่อช่วยป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้น

3.4 ในเวลากลางคืนต้องให้มีแสงส่องสว่างให้มองเห็นได้อย่างชัดเจน ในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร ก่อนถึงจุดตรวจ

3.5 กำหนดเขตพื้นที่ปลอดภัยไว้สำหรับเป็นบริเวณตรวจค้น เพื่อให้เกิดความปลอดภัยทั้งแก่ผู้ต้องสงสัยที่ถูกตรวจค้นและเจ้าหน้าที่ตำรวจระหว่างทำการตรวจค้น

3.6 ควรวางกำลังส่วนหนึ่งไว้บริเวณทางแยกหรือจุดกลับรถก่อนถึงจุดตรวจหรือจุดสกัด เพื่อไว้ทำจุดสกัดกันหรือไล่ติดตามผู้ที่เลี้ยวหรือกลับรถหลบหนีการตรวจค้น

3.7 พึงใช้ความระมัดระวังและตั้งอยู่ในความไม่ประมาททุกขณะทำการตรวจค้น และควรมีการติดตั้งกล้อง CCTV บันทึกภาพการตรวจค้นไว้โดยตลอดด้วย

3.8 พึงเป็นผู้มีมารยาทที่ดีงามและรักษากิริยาอาการระหว่างการตรวจค้น เช่น ไม่ส่องไฟบริเวณใบหน้าประชาชนผู้ถูกตรวจค้นโดยตรงและรู้จักใช้คำพูดที่สุภาพ เช่น สวัสดีครับ ขอโทษครับ ขอบขอบคุณครับ

3.9 ใช้ความสังเกตและให้ความสนใจเป็นพิเศษแก่พาหนะที่มีลักษณะพิรุณ เช่น รถจักรยานยนต์ที่ไม่ติดแผ่นป้ายทะเบียน หรือพับอแผ่นป้ายทะเบียนเพื่อบดบังอำพรางหมายเลข หรือพาหนะที่มีการดัดแปลงสภาพ

3.10 ในการปฏิบัติการตั้งจุดตรวจหรือจุดสกัด ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานและประชาชน ไม่ก่อให้เกิดปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนผู้ใช้ทางโดยไม่จำเป็น

4. หลักการพิจารณาในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

4.1 สภาพภูมิประเทศให้ความปลอดภัยเจ้าหน้าที่ตำรวจ

4.2 สภาพภูมิอากาศ ฝนไม่ตก/แดดไม่ร้อนจัด

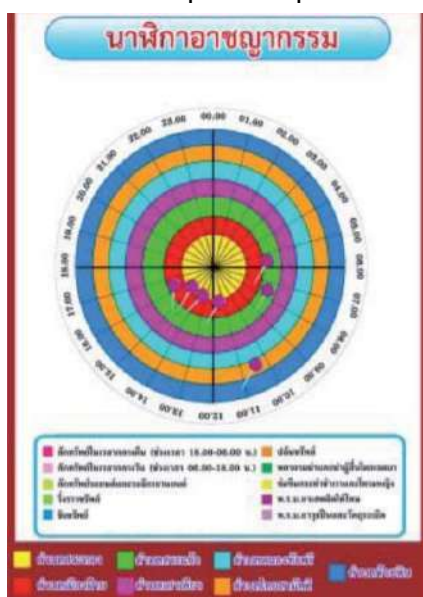
4.3 สภาพการจราจรไม่หนาแน่น ไม่ติดขัด

4.4 เป็นพื้นที่ที่เกี่ยวกับความมั่นคง

4.5 เป็นพื้นที่ที่มีการเกิดอาชญากรรมสูง

4.6 เป็นเส้นทางที่คนร้ายมักใช้ในการหลบหนี

5. ข้อมูลที่จะใช้ในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

นาฬิกาอาชญากรรม

แผนที่แสดงเขตรับผิดชอบ

6. อุปกรณ์ และเครื่องมือต่าง ๆ ในการตั้งจุดตรวจ จุดสกัด

- 6.1 รถยนต์สายตรวจ, รถจักรยานยนต์ ที่มีไฟส่องสัญญาณ
- 6.2 แผงกั้นจุดตรวจ โดยมีแสงไฟส่องสว่างให้มองเห็นได้อย่างชัดเจนในระยะไม่น้อยกว่า 150 เมตร ในเวลากลางคืนก่อนถึงจุดตรวจ
- 6.3 แผงประชาสัมพันธ์ก่อนถึงจุดตรวจคัน “ขอภัยในความไม่สะดวก” หรือแผงเตือน “จุดตรวจข้างหน้า โปรดลดความเร็ว”
- 6.4 กรวยยางจราจรสีส้ม วางก่อนถึงจุดตรวจคันและตามแนวช่องทางเดินรถรักษาพื้นที่ปลอดภัย
- 6.5 กระบองไฟสัญญาณบอกตำแหน่งของ จร.
- 6.6 ไฟฉาย/สปอร์ตไลท์ ประจำรถยนต์สายตรวจ
- 6.7 เครื่องขยายเสียงแบบมือถือ
- 6.8 เครื่องตรวจโลหะแบบมือถือ
- 6.9 อุปกรณ์ตรวจได้ทั้งรถ
- 6.10 กล้องถ่ายภาพ/กล้องบันทึกภาพ
- 6.11 ตัวสกัด (ขวาก)

7. ขั้นตอนการปฏิบัติ การควบคุม การตรวจสอบการปฏิบัติ

7.1 เรียกแถวตรวจยอตกำลังพล ตรวจสอบความพร้อมของเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติ รวมทั้งอุปกรณ์เครื่องมือ-เครื่องใช้การตั้งจุดตรวจ

7.2 อบรมชี้แจงสถานภาพอาชญากรรม การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจในช่วงเวลาที่ผ่านมา แนวนโยบายและคำสั่งของผู้บังคับบัญชา และข้อราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

7.3 กำหนดตัวเจ้าหน้าที่ตำรวจผู้ปฏิบัติในแต่ละส่วนของพื้นที่จุดตรวจ และทำความเข้าใจกับบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน

7.4 การตั้งจุดตรวจ หรือจุดสกัด ให้รายงานทางศูนย์วิทยุ ให้ผู้บังคับบัญชาทราบเมื่อเริ่มต้นและในระหว่างปฏิบัติหน้าที่ตรวจค้นของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมจะต้องกำกับดูแลการปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบ กฎหมาย เพื่อมิให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติหน้าที่

7.5 เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติให้รายงานผลการปฏิบัติเป็นลายลักษณ์อักษร เสนอผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นจนถึงผู้สั่งอนุมัติ ภายในวันถัดไปเป็นอย่างช้า

8. การตรวจค้นรถเพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดและการค้นซ้ำ สร้างความเดือดร้อน ความรำคาญ ให้กับประชาชนโดยทั่วไปเนื่องจากใช้เวลานาน ควรดำเนินการดังนี้

8.1 ให้แบ่งพื้นที่รถที่ต้องทำการตรวจค้นออกเป็น 5 ส่วน คือ

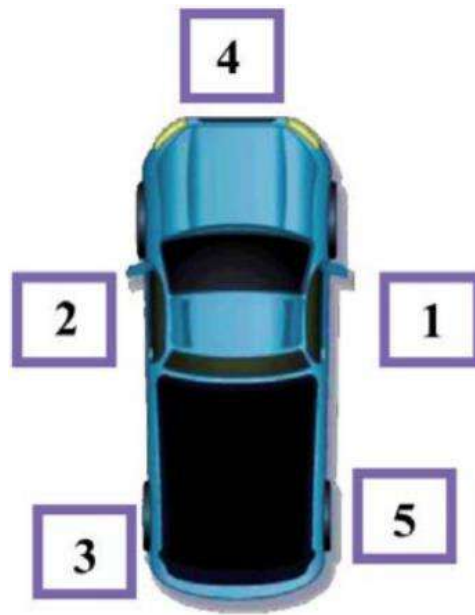
ส่วนที่ 1 พื้นที่ภายในรถด้านหน้าตรงผู้ขับขี่ และผู้โดยสารด้านหลังผู้ขับขี่

ส่วนที่ 2 พื้นที่ภายในรถด้านหน้าข้างซ้ายผู้ขับขี่ และผู้โดยสารด้านหลังด้านซ้ายผู้ขับขี่

ส่วนที่ 3 กระโปรงท้ายรถ

ส่วนที่ 4 กระโปรงหน้ารถ

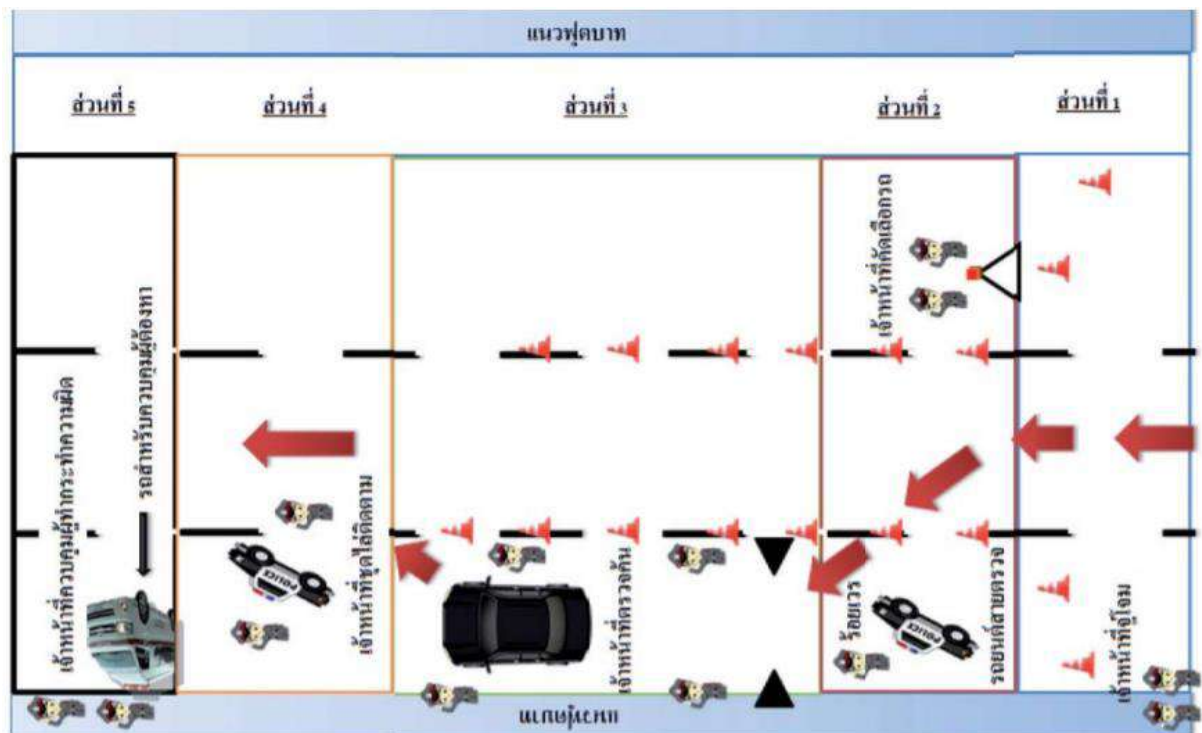
ส่วนที่ 5 ใต้ท้องรถ

8.2 กรณีรถของบุคคลทั่วไปที่เข้ามาในพื้นที่การตั้งจุดตรวจ จะทำการตรวจค้นเฉพาะส่วนที่ 1 และ ส่วนที่ 2 เท่านั้น คือ

- ใต้เบาะคนขับ ลิ่นชัก คอนโซล เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านผู้ขับขี่จะตรวจค้นรถในส่วนที่ 1 และส่วนที่ 3 เจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ด้านซ้ายของผู้ขับขี่จะทำการตรวจค้นรถในส่วนที่ 2 และส่วนที่ 4

9 การแบ่งพื้นที่บริเวณจุดตรวจ สามารถแบ่งเป็น 5 ส่วน ดังนี้

9.1 พื้นที่ส่วนแรก เป็นพื้นที่เฝ้าสังเกตรถและบุคคลต้องสงสัยที่อยู่ภายในรถที่จะวิ่งผ่านเข้ามาในบริเวณพื้นที่ตั้งจุดตรวจ เพื่อแจ้งข้อมูลให้กลับไปยังผู้ควบคุมจุดตรวจ รวมทั้งเป็นจุดสกัดรถต้องสงสัยที่มีเจตนาจะหลบหนีไม่ยินยอมเข้ามาบริเวณพื้นที่ที่ตั้งจุดตรวจคัน หรือไล่ติดตามรถที่วกกลับไปยังทิศทางที่เข้ามาโดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันชุดนอกเครื่องแบบ(ชุดจู่โจม) อยู่ปฏิบัติ 2 คน โดยอยู่ก่อนถึงพื้นที่ตั้งจุดตรวจห่างประมาณ 20 เมตร หรือตามความเหมาะสมของสภาพพื้นที่

9.2 พื้นที่ส่วนที่สอง เป็นพื้นที่ที่พิจารณาคัดเลือกรถต้องสงสัยเพื่อโบกรถเข้ามาสู่พื้นที่ตรวจคัน ซึ่งจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจ 1 นาย เป็นผู้คัดเลือกและสังเกตพฤติกรรมของรถที่จะเข้าจุดตรวจคัน โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกัน 1 คน ฝ่ายจราจร 1 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสายตรวจ(นายตำรวจระดับสัญญาบัตรขึ้นไป) 1 คน รวมเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน

9.3 พื้นที่ส่วนที่สาม เป็นพื้นที่ตรวจคัน มีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันทำหน้าที่ตรวจคันรถและบุคคลต้องสงสัยที่เข้ามา 3 ชุดปฏิบัติ (1 ชุดปฏิบัติมี 3-4 คน รถที่เข้าทำการตรวจคันควรมีไม่เกิน 3 คัน ในแต่ละช่วงที่ทำการตรวจคัน และการตรวจคันใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจ 3-4 คนต่อรถทำการตรวจคัน 1 คัน โดยคัน 2 คน คุ่มกัน 1-2 คน)

โดยมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันอีก 1 คน ทำหน้าที่บันทึกภาพขณะตรวจคันไว้เป็นหลักฐาน และมีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายจราจรอีก 1 คน ทำหน้าที่ดำเนินการในส่วนความผิดตาม พ.ร.บ.จราจร และอำนวยความสะดวกด้านการจราจร และให้มีนายตำรวจระดับสารวัตร ซึ่งเป็นผู้ควบคุมการปฏิบัติคอยดูแลอยู่ในส่วนพื้นที่ 3 เป็นหลัก

9.4 พื้นที่ส่วนที่สี่ เป็นพื้นที่คอยสกัดรถ หากรถต้องสงสัยที่เข้ามาในพื้นที่ตั้งจุดตรวจไม่ยอมหยุดรถให้ทำการตรวจคัน เจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันที่อยู่ปฏิบัติหน้าที่ท้ายพื้นที่จุดตรวจนี้จะทำหน้าที่นำรถตำรวจที่จอดอยู่ท้ายจุดตรวจเข้าสกัดขวางกั้นไม่ให้ผ่านหรือไล่ติดตามหากหลบหนี

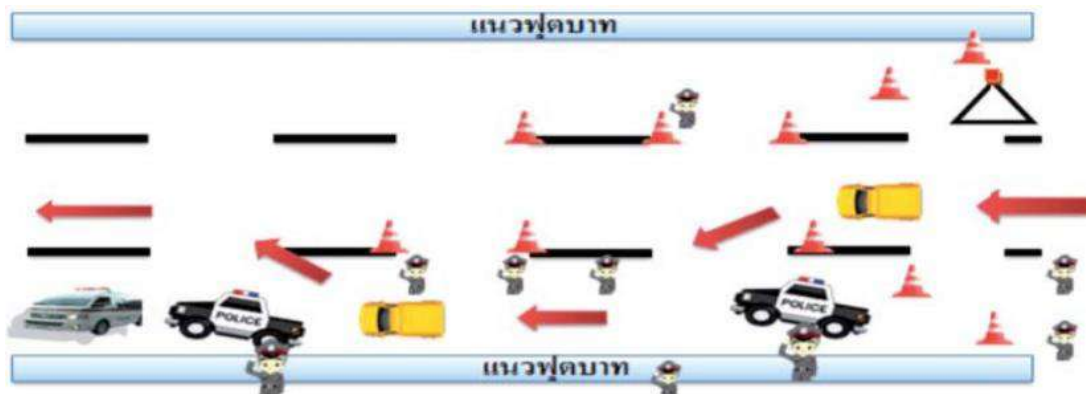
โดยจะมีเจ้าหน้าที่ตำรวจทำหน้าที่ประจำรถยนต์สายตรวจ 1 คัน 1 คน และเจ้าหน้าที่ตำรวจประจำรถสายตรวจจักรยานยนต์ 1 คัน 2 คน รวมเจ้าหน้าที่จำนวน 3 คน

9.5 พื้นที่ส่วนที่ห้า เป็นพื้นที่ควบคุมผู้กระทำความผิด มีเจ้าหน้าที่ตำรวจฝ่ายป้องกันอยู่ปฏิบัติอย่างน้อย 2-3 คน และมีรถยนต์สำหรับควบคุมผู้ต้องหาจอดอยู่บริเวณพื้นที่นี้

ระยะระหว่างส่วนที่ 1 ถึงส่วนที่ 5 ควรจัดให้มีระยะตามความเหมาะสมที่ผู้ควบคุมการปฏิบัติสามารถจะดูแลจุดตรวจ จุดสกัด ได้ทั่วถึง

10. ยุทธวิธีตำรวจในการตั้งจุดตรวจ และจุดสกัด

การตั้งจุดตรวจบนทางที่มีการจราจรไปในทิศทางเดียวกัน (One way)

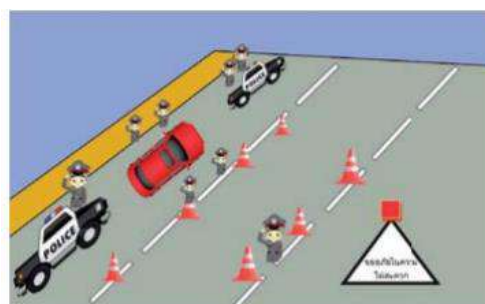

10.1 กำหนดเลือกบริเวณพื้นที่ที่จะทำการตรวจ โดยคำนึงความปลอดภัยผู้ปฏิบัติงาน และประชาชนผู้ถูกตรวจค้นเป็นสำคัญ เช่น ไม่ตั้งจุดตรวจหรือจุดสกัดบริเวณทางโค้งเชิงสะพานที่ลาดชันหรือบริเวณที่เป็นจุดอับสายตา เป็นต้น

การตั้งจุดตรวจคัน One Way (ท้ายด่าน)

การตั้งจุดตรวจคัน One Way (หน้าด่าน)

10.2 ติดตั้งแผงสัญญาณที่มีเครื่องหมายแสดงคำว่า “หยุดตรวจ” ไว้บนผิวจราจรในช่องทางด้านซ้ายให้ผู้ขับขี่สามารถมองเห็นได้ในระยะไกลโดยสะดวก และควรมีกรวยยางคาคแบบสีสะท้อนแสงวางเป็นแนวเฉียงออกไปทางด้านหน้าแผงสัญญาณเป็นระยะพอสมควร และวางกรวยยางให้เป็นช่องทางตามแนวนานกันเพื่อเตือนและบังคับรถที่แล่นเข้ามาให้เบี่ยงออกไปไม่พุ่งตรงเข้าชนแผงป้ายสัญญาณ

10.3 หลังแผงป้ายสัญญาณเครื่องหมาย “หยุดตรวจ” ห่างออกไปเล็กน้อยให้นารถยนต์สายตรวจจอดทำมุม 45 องศากับแนวขอบถนน หันหน้าไปทางทิศทางกระแสจราจร เพื่อใช้เป็นกำลังสำหรับบริเวณ “เขตพื้นที่ความปลอดภัย” และเปิดสัญญาณไฟวับวาบไว้เพื่อเพิ่มจุดสังเกตตรงส่วนบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” ด้านนอก และ ควรวางกรวยยางเป็นแนวเพื่อกำหนดบริเวณพื้นที่ที่ตรวจค้นไว้เป็นการป้องกันอุบัติเหตุจากรถที่อาจหักเลี้ยวเข้ามาในบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” อย่างกะทันหัน

10.4 ท้ายจุดตรวจ ให้จัดรถยนต์สายตรวจ 1 คัน และรถจักรยานยนต์ 1 คัน จอดอยู่ในลักษณะเตรียมพร้อมกรณีต้องไล่ติดตามรถที่หลบหนี

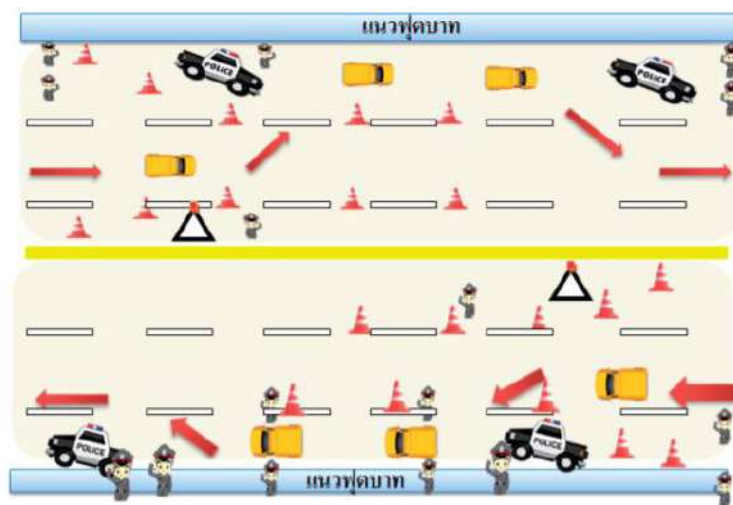
10.5 สำหรับรถจักรยานยนต์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ร่วมตรวจค้น อาจให้จอดชิดขอบทางด้านซ้ายเพื่อป้องกัน “เขตพื้นที่ปลอดภัย” โดยหันหน้าไปตามทิศทางจราจรและพร้อมที่จะให้การสนับสนุนการไล่ติดตามรถที่หลบหนี

10.6 การวางกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ

1) ชั้นประทวน ใช้เป็นกำลังเรียกรถและทำหน้าที่ตรวจค้นบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” การตรวจค้นควรทำเป็นคู่ เข้าค้นทีละด้านของยานพาหนะ โดยแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้ตรวจค้น และใครทำหน้าที่คุ้มกัน

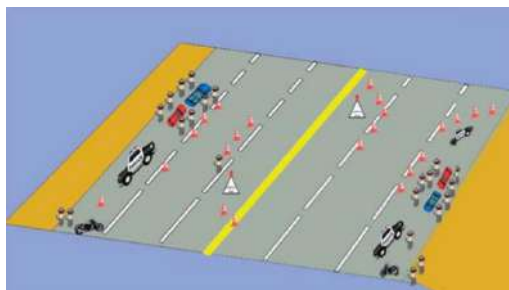
2) นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าจุดตรวจ ควบคุมดูแลและรับผิดชอบ การตรวจค้นของผู้ใต้บังคับบัญชา อยู่ในบริเวณ “เขตพื้นที่ปลอดภัย” หากมีกำลังน้อย ก็ให้ลดกำลังผู้ปฏิบัติลงได้ แต่ยังคงให้ถือปฏิบัติตามยุทธวิธีดังกล่าวข้างต้น

การตั้งจุดตรวจบนทางที่มีการจราจรไปในทิศทางสวนกัน (Two way)

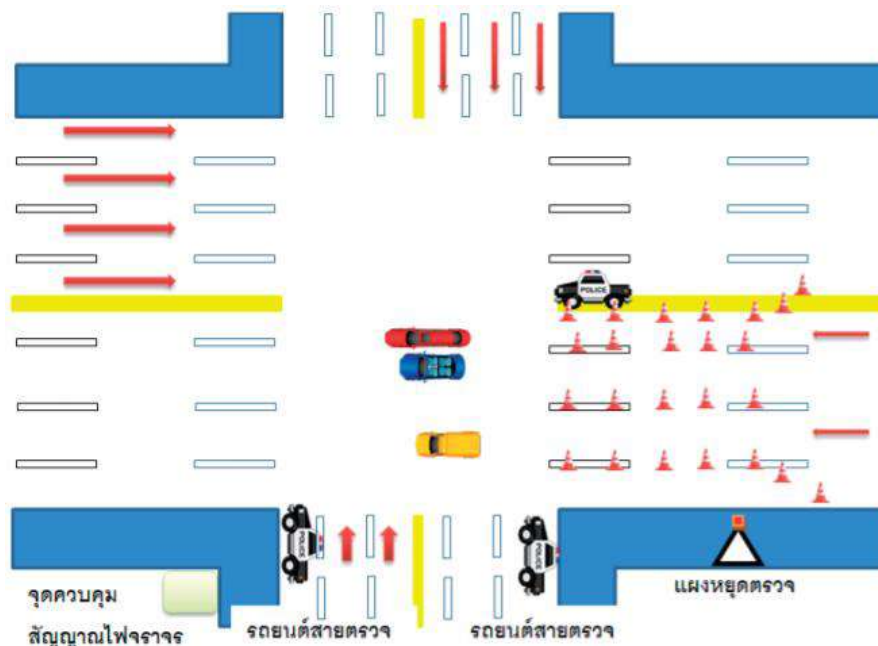

1. การวางกำลังและมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ใช้ทำนองเดียวกันกับการตั้งจุดตรวจบนทางที่มีการจราจรไปในทิศทางเดียวกัน (One way) โดยอนุโลม

2. การเรียกตรวจค้นยานพาหนะ ควรเลือกตรวจค้นยานพาหนะที่มาจากทิศทางใดทิศทางหนึ่งเพียงด้านเดียว ไม่ควรเรียกตรวจค้นยานพาหนะพร้อมกันทั้ง 2 ทิศทาง เพราะจะทำให้เกิดจุดอ่อนในการระวังรักษาความปลอดภัยแก่ผู้ต้องสงสัยที่ถูกตรวจและเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้ามาทำการตรวจค้น รวมทั้งก่อให้เกิดปัญหาด้านการจราจรอีกด้วย

การตั้งจุดตรวจบนทางเดินรถที่บริเวณสี่แยก (Intersection)

1. ในการกำหนดพื้นที่ที่จะเลือกทำการตั้งจุดตรวจ นอกจากต้องคำนึงในเรื่องความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานแล้ว ยังต้องคำนึงถึงสภาพการจราจรโดยรอบบริเวณที่มีการตั้งจุดตรวจด้วยว่าจะเกิดผลกระทบด้านการจราจรในทิศทางที่อยู่รอบ ๆ บริเวณที่กำหนดให้มีการตั้งจุดตรวจหรือไม่ ดังนั้น การควบคุมสัญญาณไฟจราจรจะต้องมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติงานและผลกระทบกับผู้สัญจรไปมาในทิศทางอื่น รวมทั้งต้องมีการหมุนเวียนกระแสการจราจรกับพื้นที่ข้างเคียงด้วย

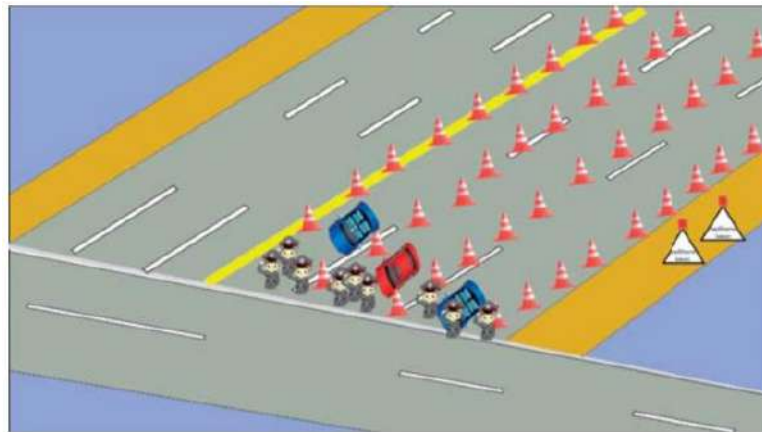
2. ในการปฏิบัติหน้าที่ที่จะต้องมีการตั้งจุดตรวจจราจรมาควบคุมสัญญาณไฟจราจรไฟในทิศทางตรงข้ามกับพื้นที่ที่จะกำหนดให้เป็นจุดตรวจเพื่อให้มีส่วนในการปฏิบัติ รวมทั้งสังเกตการณ์ในพื้นที่ส่วนที่ห้า ซึ่งเป็นการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่ทำการตรวจค้นบุคคลและยานพาหนะที่อยู่ในช่องทางเดินรถที่จะมีการตรวจ และมีการควบคุมสภาพการจราจรโดยรอบบริเวณสี่แยกด้านอื่น ๆ โดยกำหนดให้เป็นการควบคุมระบบสัญญาณไฟจราจรด้วยบุคคล (manual control) เพื่อให้มีการสัมพันธ์กับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ที่มีการตั้งจุดตรวจและสัมพันธ์กับพื้นที่ต่อเนื่องข้างเคียงด้วย

3. มีการใช้แผงสัญญาณที่มีเครื่องหมายแสดงคำว่า “หยุดตรวจ” ไว้บนผิวการจราจร ในช่องทางเดินรถด้านซ้ายก่อนถึงบริเวณที่เป็นสี่แยกซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนที่สอง เพื่อให้ผู้ขับขี่ยานพาหนะได้ทราบว่าการตั้งจุดตรวจขึ้นบริเวณที่เป็นสี่แยก โดยมีการวางกรวยยางคาดแถบสีสะท้อนแสงเป็นแนวยาวเรียงไปตามช่องทางเดินรถจากบริเวณที่กำหนดให้เป็นพื้นที่เริ่มทำการตรวจจนไปถึงสี่แยกที่มีสัญญาณไฟจราจร ก่อนจะข้ามบริเวณสี่แยก(ไม่น้อยกว่า 30 เมตร) โดยวางกรวยยางเรียงเป็นแถวยาวตามแนวช่องทางเดินรถ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำการตรวจเป็นสำคัญ

4. ด้านพื้นที่ส่วนที่ห้า ซึ่งอยู่ท้ายมีรถยนต์สำหรับควบคุมผู้กระทำความผิดจอดเรียงทำมุม 45 องศา ที่บริเวณช่องทางเดินรถด้านซ้ายผ่านตลอดไว้ เพื่อกำหนดให้มีพื้นที่ที่จะควบคุมผู้กระทำความผิดและสำหรับจอดยานพาหนะที่จะต้องทำการตรวจค้นอย่างละเอียดไว้ในบริเวณดังกล่าว โดยมีรถยนต์สำหรับควบคุมซึ่งเป็นรถยนต์ขนาดใหญ่กำบังและให้ความปลอดภัยกับผู้ปฏิบัติและบริเวณดังกล่าวจะไม่มียานพาหนะที่ไม่เกี่ยวข้องนอกจากที่ต้องทำการตรวจค้นอย่างละเอียด หรือที่ต้องการจะตรวจยึดไว้ผ่านเข้ามา

5. ให้นำรถยนต์สายตรวจซึ่งเปิดสัญญาณไฟวับวับไปจอดไว้บริเวณป้อมสัญญาณไฟจราจรที่มีเจ้าหน้าที่จราจรควบคุมสัญญาณการจราจร เพื่อให้เป็นจุดสังเกตและอยู่ในทิศทางที่มองเห็นการปฏิบัติในพื้นที่ส่วนที่ห้าซึ่งมีการควบคุมผู้กระทำความผิดและมีการตรวจค้นยานพาหนะเพิ่มเติมอย่างละเอียด ในส่วนที่อยู่ทางตรงข้ามกับที่จอดรถยนต์ไว้ เพื่อให้สามารถแจ้งสกัดจับหรือติดตามจับกุมผู้ที่หลบหนีจากการตรวจในพื้นที่ส่วนที่ห้าได้ในหลายทิศทางด้วย

การตั้งจุดตรวจค้นทางร่วมแยก (ด้านหน้า)

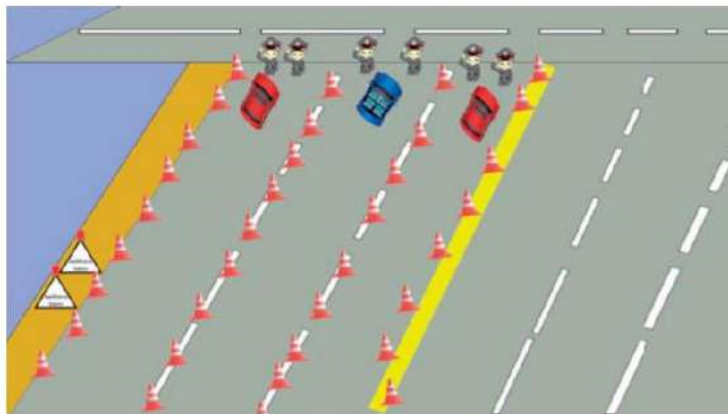

6. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ให้กำหนดทิศทางการตรวจ โดยเดินตรวจจากด้านท้ายของส่วนการตรวจ ซึ่งอยู่บริเวณสี่แยกไปจนสุดที่บริเวณส่วนหน้าที่เป็นส่วนเริ่มซึ่งมีป้ายสัญญาณเตือนว่าเป็นจุดตรวจตั้งไว้หรือให้เดินตรวจจากกรวยยางสีสะท้อนแสงที่วางอยู่จากจุดแรกไปจนถึงกรวยยางสุดท้ายที่วางไว้ (ไม่น้อยกว่า 30 เมตร) เมื่อสิ้นสุดให้ฝั่งที่ตรวจด้านขวาเดินขึ้นไป ฝั่งเกาะกลางถนนด้านขวา ส่วนฝั่งด้านซ้ายให้เดินขึ้นฟุตบาททางเดินด้านซ้ายแล้วย้อนกลับไปเริ่มตรวจที่บริเวณสี่แยกอีกรอบ เมื่อได้รับสัญญาณไฟจราจรจากเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมสัญญาณไฟจราจร

7. การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ ต้องใช้ความรวดเร็วในการสังเกตและการปฏิบัติโดยกำหนดให้สลับหน้าทีกัน ในการตรวจค้นยานพาหนะคันถัดไปให้ผู้ทำหน้าที่ตรวจค้นสลับเป็นผู้คุ้มกันในคันที่จอดอยู่ต่อไป เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการตรวจและมียานพาหนะตกค้างอยู่ในบริเวณพื้นที่ส่วนที่สามซึ่งเป็นพื้นที่ที่ตรวจค้น เมื่อได้รับสัญญาณไฟให้ผ่านแยกไปได้ทั้งหมด จึงต้องให้สลับหน้าที่ในการปฏิบัติและหากพบบุคคลหรือยานพาหนะต้องสงสัยให้นำไปบริเวณด้านซ้ายของพื้นที่ส่วนที่ห้าเพื่อไม่ให้เกิดปัญหากระทบกับจราจรบริเวณที่มีการตั้งจุดตรวจค้น

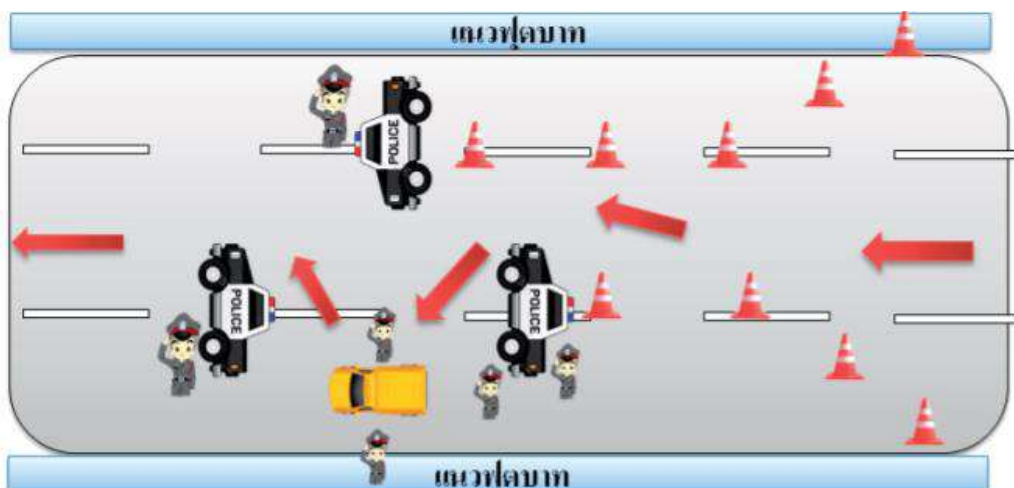
8. การวางกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจ จะต้องใช้เจ้าหน้าที่ตำรวจจำนวนมากกว่าการตั้งจุดตรวจแบบอื่น เนื่องจากเป็นบริเวณที่เป็นสี่แยกที่มีการควบคุมสัญญาณไฟจราจรด้วยบุคคล จึงต้องมีเจ้าหน้าที่ตำรวจในการปฏิบัติมาก รวมทั้งผู้ควบคุมจะต้องให้ความสำคัญกับพื้นที่ในส่วนที่หามากกว่าส่วนที่หนึ่ง ซึ่งโอกาสของผู้เจตนาจะหลบหนีโดยวกยานพาหนะกลับจะน้อยกว่าการหลบหนีจากพื้นที่ส่วนที่ห้า ดังนั้นการควบคุมสั่งการจึงควรกำหนดให้ผู้ควบคุมจุดตรวจดังกล่าวอยู่ในบริเวณส่วนที่มีการจอร์ดยนต์สายตรวจไว้ เพื่อให้สั่งการมากขึ้นรวมทั้งในการกำหนดสัญญาณไฟจราจร หากพิจารณาได้ว่าจะมีผลกระทบกับการจราจรด้านอื่น ๆ ที่จะต้องมีการสัมพันธ์กันกับพื้นที่ข้างเคียง

การตั้งจุดตรวจคันทางร่วมแยก (ด้านหน้า)

หมายเหตุ ในการตั้งจุดตรวจบนทางเดินรถที่มีการจราจรบริเวณสี่แยก ควรให้ความสำคัญกับพื้นที่ในส่วนที่กำหนดให้เป็นส่วนตรวจคันอย่างละเอียดมากกว่าส่วนอื่น ๆ หากมีกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่เพียงพอ

การตั้งจุดตรวจคันย่อยหรือจุดสกัด

1. การตั้งจุดตรวจคันย่อยหรือจุดสกัด เป็นปฏิบัติการในสภาพถนนสายเล็กที่มีการจราจรไม่หนาแน่นคับคั่ง หรือตรอกซอย และในเหตุการณ์ฉุกเฉิน หรือกรณีเร่งด่วน ซึ่งอาจไม่มีเจ้าหน้าที่ตำรวจและอุปกรณ์เพียงพอ

พอที่จะวางกำลังตามยุทธวิธีข้างต้นได้ จึงจำเป็นต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจและยานพาหนะเท่าที่มีอยู่อย่างจำกัดในขณะนั้น ดำเนินการสกัดจับและปฏิบัติการตรวจค้น

2. การวางกำลังและมาตรการรักษาความปลอดภัยให้ใช้ยุทธวิธีเดียวกันกับการตั้งจุดตรวจโดยอนุโลม และควรต้องมีรถยนต์เตรียมพร้อมไว้ก่อนถึงจุดสกัด เพื่อไว้ทำหน้าที่สกัดกั้นหรือขวางถนนหรือไล่ติดตามรถคนร้ายในกรณีที่คนร้ายหรือผู้ต้องสงสัยกลับรถย้อนหลบหนีการตรวจค้น

3. ในการตั้งจุดตรวจจุดสกัดจะต้องแบ่งหน้าที่กันให้ชัดเจนตามสถานการณ์ ดังนี้

(1) มีกำลัง 2 นาย ให้แบ่งหน้าที่ ดังนี้

ตำรวจคนที่ 1 : ทำหน้าที่ตรวจค้น

ตำรวจคนที่ 2 : ทำหน้าที่คุ้มกัน

(2) มีกำลัง 3 นาย ให้แบ่งหน้าที่ ดังนี้

ตำรวจคนที่ 1 : ทำหน้าที่ตรวจค้น

ตำรวจคนที่ 2 : ทำหน้าที่ช่วยเหลือตำรวจคนที่ 1 ในการค้นหรือควบคุมคนร้าย

ตำรวจคนที่ 3 : ทำหน้าที่คุ้มกัน

(4) มีกำลัง 4 นาย ให้แบ่งหน้าที่ ดังนี้

ส่วนที่ 1 : 2 นาย ทำหน้าที่ตรวจค้น

ส่วนที่ 2 : 2 นาย ทำหน้าที่คุ้มกัน

ส่วนที่ 3 : ทำหน้าที่สนับสนุนหรือเป็นกำลังสำรองผลัดเปลี่ยนส่วนที่ 1 และส่วนที่ 2

4. เมื่อมีรถยนต์สายตรวจ หรือรถยนต์บรรทุกอย่างน้อย 2 คัน อาจใช้รถยนต์เป็นที่กำบัง เพื่อทำให้เกิดเขตพื้นที่ปลอดภัยแล้วให้เป็นจุดหยุดรถเพื่อทำการตรวจค้นบนท้องถนนหรือตรอกซอย ซึ่งโดยปกติจะไม่มีการจราจรคับคั่งหรือรถวิ่งอย่างรวดเร็ว

5. ในบริเวณถนนในถิ่นทุรกันดารหรือตรอกซอยที่มีการขุดถนนเพื่อการซ่อมแซมต่าง ๆ อาจใช้หลุมบนถนนเป็นเครื่องกีดขวางช่วยในการตั้งจุดสกัด

6. ในเขตพื้นที่อันตราย ที่อาจมีการก่อสร้างหรือการใช้ความรุนแรงในการต่อสู้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจอาจดัดแปลงสิ่งอุปกรณ์ในพื้นที่ให้เป็นเครื่องกีดขวางในการตั้งจุดสกัดได้ เช่น ใช้ท่อซีเมนต์ ใช้อาวุธ หรือวัตถุอย่างอื่นไปวางตั้งบนเส้นทางที่มีการจราจรไม่คับคั่ง

ข้อควรระวัง

- ไม่ควรตั้งจุดตรวจในพื้นที่ใกล้ทางโค้ง ทางแยก เชนสะพานที่ลาดชัน หรือจุดอับลับตา
- ในเวลากลางคืนต้องมีแสงสว่างอย่างเพียงพอ
- ในการเรียกรถให้หยุด ไม่ว่ากรณีใด ๆ อย่าเอาตัวหรือส่วนของร่างกาย เช่น แขน ขา เข้าไปขวางเพื่อให้รถหยุด
- การตรวจค้นรถที่เข้าพื้นที่การตั้งจุดตรวจ ให้ทำการตรวจค้นคนก่อน แล้วจึงทำการตรวจค้นรถ

11. ยุทธวิธีในการตรวจค้น – จับกุม

การปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจในการตรวจค้น – จับกุมผู้ต้องสงสัยหรือคนร้ายนั้น สายตรวจจะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของตนเองและคู่ตรวจเป็นหลักก่อน โดยวิธีการปฏิบัตินั้นให้ปฏิบัติ ดังนี้

11.1 การตรวจค้นบุคคล

11.1.1 การยืนปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ

เมื่อจะต้องทำการตรวจค้นบุคคลต้องสงสัย เจ้าหน้าที่สายตรวจจะต้องยืนในตำแหน่งตรวจค้นและคุ้มกัน (รูปตัว L) เพื่อป้องกันหากกรณีจะต้องใช้อาวุธจะได้ไม่เกิดเหตุการณ์ใช้อาวุธยิงกันเอง

11.1.2 การตรวจค้นผู้ต้องสงสัยทำร้าย

1) เมื่อจะต้องทำการตรวจค้นบุคคลต้องสงสัย จะต้องทำให้บุคคลต้องสงสัยอยู่ในอาการเสียหลัก ด้วยการใช้อำนาจสั่ง ตั้งแต่ ไหล่ก้น หัวไหล่ มือประสานท้ายทอย กางขาออก

2) การเข้าตรวจค้นให้สอดขาเข้าไปที่ระหว่างขาของผู้ต้องสงสัย การยืนของสายตรวจจะต้องยืนอย่างมีหลัก และสิ่งที่ควรคำนึง คือ ให้อาวุธปืนอยู่ห่างจากผู้ต้องสงสัย เพื่อป้องกันการถูกแย่งอาวุธ มือข้างหนึ่งยันตัวผู้ถูกค้นไว้ให้อยู่ในอาการเสียหลัก ส่วนมืออีกข้างหนึ่งตรวจค้นตามร่างกายของผู้ถูกค้น

3) การเปลี่ยนด้านในการตรวจค้น ให้เปลี่ยนมือไปทำการตรวจค้นอีกด้านหนึ่ง ส่วนอีกมือหนึ่งยันตัวผู้ถูกค้นไว้ เอาที่พกอาวุธยังต้องอยู่ห่างจากตัวผู้ถูกตรวจค้นเช่นเดิม

4) สำหรับสายตรวจผู้คุ้มกัน ต้องยืนอยู่อีกด้านหนึ่ง และคอยสังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้ถูกตรวจค้นพร้อมกับคอยสังเกตเหตุการณ์รอบ ๆ ด้าน

การตรวจค้นทำนี้ ควรใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ปกติ หรือการปิดล้อม เพื่อป้องกันอาชญากรรม

11.1.3 การตรวจค้นผู้ต้องสงสัยท่านั่ง

1) ใช้คำพูดสั่งให้ผู้ถูกค้นอยู่ในอาการเสียหลัก ด้วยการนั่งคุกเข่า ข้อเท้าไขว้กัน เพื่อลดความสะดวกในการเคลื่อนไหว ผู้ตรวจค้นเข้าทำการตรวจค้นโดยเอาปลายเท้าเหยียบไว้ที่น่องของผู้ถูกค้น สันเท้าวางไว้ที่พื้น เพื่อให้มีหลักในการยืน

2) เมื่อเปลี่ยนด้านการตรวจค้น ให้เปลี่ยนมือในการยันผู้ถูกค้นให้เสียหลักมาอีกด้านหนึ่ง อีกมือหนึ่งทำการตรวจค้น ส่วนเท้าที่วางให้ใช้เท้าข้างเดิม แต่เปลี่ยนการเหยียบที่น่องไปอีกข้างหนึ่ง แล้วทำการค้นอีกด้านหนึ่ง

3) ผู้คุมกันให้สังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้ถูกค้นและเหตุการณ์โดยรอบ

การตรวจค้นควรใช้ในการระงับเหตุบางเหตุ เช่น การทะเลาะวิวาท เป็นต้น

11.1.4 การตรวจค้นผู้ต้องสงสัยท่านอน

1) สายตรวจจะใช้คำพูดสั่ง ให้ผู้ถูกค้นนอนคว่ำหน้ากางแขนและขาออก

2) การเข้าตรวจค้น ให้ทำการค้นที่ละด้านและให้ใช้เข่าด้านหนึ่งกดไปที่ลำตัวของผู้ถูกค้น ใช้มือกวาดไปตามตัวของผู้ถูกค้นตั้งแต่ลำตัวไปจนถึงปลายขาทั้งสองข้าง การสลับด้านการตรวจค้นให้เดินอ้อมเหนือศีรษะไปอีกด้านหนึ่ง

3) ผู้คุมกัน ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับทุกท่าที่ได้กล่าวมา และให้ระวังเรื่องการใช้อาวุธอย่าให้เกิดการยิงกันเอง การตรวจค้นท่านอนควรใช้เฉพาะผู้ต้องสงสัยหรือคนร้ายที่ก่อเหตุเท่านั้น

11.1.5 การตรวจค้นผู้ต้องสงสัยท่านั่งกำแพง

กรณีการตั้งจุดตรวจหรือสายตรวจเรียกผู้ถูกค้นเพื่อทำการตรวจค้น ให้สั่งให้ผู้ถูกค้นเอามือยันกับรถหรือกำแพงหรือเบาะรถจักรยานยนต์ แขนของผู้ถูกค้นให้อยู่ในลักษณะตั้งขาทั้งสองกางออก

สายตรวจผู้ทำการค้นให้ปฏิบัติในลักษณะเดียวกับการตรวจค้นในทำยื่น การตรวจค้นในทำยื่นสามารถนำไปใช้ในการตั้งจุดตรวจ หรือกรณีเรียกรถเพื่อทำการตรวจค้น หรือกรณีตรวจค้นบุคคลต้องสงสัยที่สายตรวจต้องการตรวจค้น จะใช้รถหรือกำแพงหรือสิ่งอื่นที่สามารถใช้ในการย่นตัวผู้ต้องสงสัยได้

หมายเหตุ จากทุกท่าการตรวจค้นที่กล่าวมา ในกรณีผู้ถูกค้นเป็นคนร้ายให้ควบคุมด้วยการสวมกุญแจมือก่อน แล้วค่อยทำการตรวจค้นเพื่อค้นหาอาวุธ และสิ่งของผิดกฎหมายอื่น

1.2 การตรวจค้นพาหนะ

การเดินเข้าหารถ ให้สายตรวจเดินเข้าทางด้านท้ายรถโดยใช้แนวเดียวกับรถ เพราะจะสามารถสังเกตในรถได้ง่ายและปลอดภัยกว่า และในกรณีที่คนในรถใช้อาวุธปืน สายตรวจสามารถใช้ตัวถังรถเป็นที่กำบังได้

การยืนของสายตรวจจะต้องยืนอยู่บริเวณแนวเสากลางของรถ เพราะป้องกันกรณีคนในรถอาจเปิดประตูกระแทกทำให้สายตรวจล้มลงกับพื้นได้ ส่วนการยืนของสายตรวจนั้นให้ระวังอุบัติเหตุด้านการจราจรด้วย

สายตรวจผู้คุ้มกันให้ยืนอยู่อีกด้านหนึ่งของรถและให้สังเกตภายในรถ หากสังเกตเห็นว่าคนในรถมีหลายคนซึ่งอาจไม่ปลอดภัยให้ขอกำลังสนับสนุนการปฏิบัติ

กรณีต้องให้นำคนในรถลงจากรถเพื่อทำการตรวจค้นก่อน เมื่อคนขับลงจากรถแล้วให้สายตรวจแจ้งให้ผู้ถูกค้นเดินไปอีกด้านหนึ่ง เพื่อความปลอดภัยและป้องกันอุบัติเหตุจากการจราจร

การตรวจค้นให้สายตรวจต้องค้นอย่างสุภาพและให้ใช้คำพูดเพื่อลดความกดดันระหว่างสายตรวจกับผู้ถูกค้น ส่วนสายตรวจผู้คุ้มกันจะต้องคอยสังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้ถูกค้นโดยระมัดระวังให้มากที่สุด การตรวจค้นภายในรถให้แบ่งพื้นที่เพื่อให้การค้นละเอียดที่สุด โดยสายตรวจจะต้องกำหนดเองอย่างเหมาะสม แต่ต้องอยู่ในสายตาของเจ้าของรถเพื่อป้องกันปัญหาอื่นที่จะตามมา ส่วนสายตรวจผู้คุ้มกันจะต้องคอยสังเกตเจ้าของรถและเหตุการณ์โดยรอบ ให้เจ้าของรถหรือผู้ที่นั่งมาในรถได้เห็นการตรวจค้นของเจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจการปฏิบัติหน้าที่ของสายตรวจ และสายตรวจผู้ทำหน้าที่คุ้มกันต้องสังเกตอาการปฏิกิริยาของผู้ถูกค้นอยู่ตลอดเวลา

1.3 การจับกุมผู้ต้องสงสัยหรือคนร้าย

ท่าควบคุมแขนของผู้ต้องสงสัยหรือคนร้าย การปฏิบัติให้สายตรวจจับแขนขวาของผู้ต้องสงสัยหรือคนร้ายโดยมือขวาจับที่ข้อมือขวา ส่วนมือซ้ายให้จับเหนือข้อศอก บังคับให้แขนผู้ต้องสงสัยหรือคนร้ายตึงที่สุด ซึ่งถ้ามีการขัดขืนจะสามารถรู้ถึงอาการปฏิกิริยา ใช้ท่าหักข้อมือคว่ำ

การยืนให้ยืนอย่างมีหลักมือสองข้างที่จับแขนผู้ต้องสงสัยหรือคนร้าย ให้มือซ้ายดึงเข้าหาตัว มือขวายกมือผู้ต้องสงสัยให้ปลายนิ้วมาทางด้านหน้า นำมือซ้ายไปจับที่มือผู้ต้องสงสัยโดยข้อศอกของผู้ต้องสงสัยอยู่กลางอกของสายตรวจ หากผู้ต้องสงสัยขัดขืนให้ใช้มือทั้งสองข้างกดที่หลังมือผู้ต้องสงสัย

ท่าหักข้อมือหรือฝ่ามือหงายกลับ ให้ใช้มือขวาจับไปที่สันมือของผู้ต้องสงสัย แล้วหักขึ้นโดยให้แขนของผู้ต้องสงสัยอยู่ในลักษณะตึง มือซ้ายไปจับประกบมือขวาแล้วกดสันมือลง ทำนี้หากปฏิบัติถูกต้องจะสามารถกดให้ผู้ต้องสงสัยลงกับพื้นได้อย่างง่ายดาย

ท่าล็อคด้านหลังจากท่าจับแขนให้พลิกมือขวาไปประกบที่หลังมือขวาของผู้ต้องสงสัยทั้งห้านิ้ว มือซ้ายที่จับเหนือข้อศอกกดเข้ามากับหน้าอกของสายตรวจ มือขวาให้พลิกเข้าทางด้านหลังโดยศอกของสายตรวจต้องล็อคศอกของผู้ต้องสงสัยเอาไว้แล้วบีบให้แน่น มือขวาหักมือของผู้ต้องสงสัยขึ้น มือซ้ายดึงไหล่ซ้ายให้ผู้ต้องสงสัยเสียหลัก

ท่ากดลงพื้น

ท่านี้สามารถปฏิบัติได้สองลักษณะคือ สายตรวจสั่งให้ผู้ต้องสงสัยหรือคนร้ายนอนคว่ำหน้าลงกับพื้น กางแขนและขาออก ให้หงายฝ่ามือขึ้นและให้หันหน้าออกไปอีกด้านหนึ่งเพื่อไม่ให้เห็นการปฏิบัติของสายตรวจ ให้สายตรวจเดินเข้าหาแล้วจับมือขวาของผู้ถูกค้นดึงขึ้น แล้วเอาเข้าทั้งสองข้างกดลงไปที่ลำตัวของผู้ถูกตรวจค้น โดยเข้าขวางกอดที่ต้นคอ เข้าซ้ายกอดที่กลางหลัง หรือใช้วิธีจากท่าควบคุมแขนออกแรงกระชากให้ตัวผู้ต้องสงสัยหรือคนร้ายเสียหลัก นอนคว่ำหน้า แล้วการปฏิบัติต่อมาคือสายตรวจเอาน้ำหนักตัวกดตัวผู้ต้องสงสัยคือ เอาเข้าขวางกอดบริเวณคอ เข้าซ้ายกอดกลางหลัง มือของสายตรวจดึงข้อมือของผู้ต้องสงสัยขึ้นให้แขนตึง จากนั้นนำเครื่องพันธนาการมาสวมแล้วทำการตรวจค้นที่ละด้านให้ละเอียดเพื่อทำการค้นเสร็จสิ้น เมื่อต้องการให้ผู้ถูกค้นลุก สายตรวจต้องจับตัวพลิกมาทางข้างให้จับให้ลุกขึ้น ควบคุมตัวส่งไปยัง สน. เพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแก้ไขสถานการณ์ (Use of Force)

ในส่วนต่อไปนี้จะกล่าวถึงตัวแบบระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการตอบโต้สถานการณ์ ขอให้เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายทบทวนหลักปฏิบัติเกี่ยวกับปัญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน รัฐธรรมนูญ ข้อกฎหมาย และหลักยุทธวิธีตำรวจที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยของเครื่องมือที่ใช้ในการตอบโต้ ก่อนการเริ่มศึกษาในส่วนนี้

1. ที่มาและความสำคัญของระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ตัวแบบนี้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาทางวิชาการร่วมกันของหลายภาคส่วน เพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ในการรักษาไว้ซึ่งความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สินของประชาชน และเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานซึ่งในประเทศ ที่เจริญแล้ว ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจถือเป็นส่วนสำคัญในการแสดงออกถึงการเคารพศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ โดยเป็นภาระหน้าที่หลักของรัฐที่จะต้องจัดให้มีขึ้นเพื่อรองรับการอนุวัตรปัญญาที่รัฐได้ ลงนามให้สัตยาบรรณในการจะนำไปปฏิบัติให้เกิดผลในทางกฎหมาย

ทั้งนี้ Code of Conduct for Law Enforcement Officials ของสหประชาชาติ ได้รับการรับรอง โดยมติที่ประชุมใหญ่สหประชาชาติที่ 34/169 เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม 2522 มาตรา 35 กำหนดกรอบการใช้ กำลัง (use of force) ของเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าให้กระทำได้เพียงเฉพาะกรณีที่จำเป็นอย่างยิ่งและเพื่อประโยชน์ ในการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่รัฐจึงต้องมีดุลพินิจในการนำไปใช้ที่ไม่เกินกว่าเหตุหรือได้ สัดส่วนกับพฤติกรรม

ซึ่งต่อมา UN Congress ในการประชุมเรื่อง Prevention of Crime and the Treatment of Offenders ครั้งที่ 8 ที่กรุงฮาวานา ประเทศคิวบา ระหว่างวันที่ 27 สิงหาคม ถึงวันที่ 7 กันยายน 2533 ได้มี การรับรอง Basic Principles of the Use of Force and Firearms by Law Enforcement Officials ที่มี รายละเอียดมากขึ้น

ตัวแบบนี้จึงใช้ฐานคติในการสร้างแบบต่อยอดองค์ความรู้เพื่ออธิบายถึงกระบวนการตัดสินใจ ที่เหมาะสมแบบฉับพลันทันทีของเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยยึดหลักสากลที่ได้รับการ ยอมรับจาก UN

ดังนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกนายจึงต้องมีการฝึกปฏิบัติจนเกิดทักษะอัตโนมัติแบบกล้ำเนื้อจดจำอย่าง เข้มข้น การฝึกทักษะการตัดสินใจในภาวะวิกฤติในสถานการณ์จำลองเสมือนจริง ซึ่งจะต้องพิจารณาการใช้ เครื่องมือทางยุทธวิธีที่ถูกต้อง เหมาะสม ได้สัดส่วนกับพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด และในการ ออกปฏิบัติหน้าที่ทุกครั้งต้องมีการทบทวนการปฏิบัติตามตัวแบบนี้เสมอ

2. การศึกษาแบบระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

ความหมาย

ระดับการใช้กำลัง หมายถึง แนวความคิดหรือกรอบปฏิบัติเกี่ยวกับขั้นตอนและวิธีการใช้กำลังและอาวุธของเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการริเริ่มใช้กำลังหรืออาวุธให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ กรอบของกฎหมาย และผลสัมฤทธิ์ในการควบคุมเหตุการณ์

ระดับการใช้กำลังมีลักษณะเป็นหลักเกณฑ์การปฏิบัติที่มีความยืดหยุ่นและปรับเปลี่ยนไปได้ตามสถานการณ์

ความสำคัญ

1. เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความจำเป็นในการใช้กำลังหรืออาวุธให้พอสมควรแก่เหตุ ภายใต้กรอบของกฎหมายไม่ให้รุนแรงเกินกว่าเหตุ เพราะอาจถูกดำเนินคดีทั้งทางแพ่ง อาญา และวินัยตลอดจนทำให้เสียภาพพจน์เกิดเป็นเงื่อนไขให้ประชาชนเกลียดชังตำรวจ

2. การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ หากไม่ถูกต้องตามแนวคิดในการแก้ไขปัญหาอาจทำให้เกิดเหตุการณ์รุนแรง ทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจ เหยื่อหรือประชาชนเสียชีวิต บาดเจ็บโดยไม่จำเป็น

3. การเข้าจัดการกับเหตุการณ์ซับซ้อนต่าง ๆ เช่น คนร้ายจี้ตัวประกันเพื่อหลบหนีนั้น หากเจ้าหน้าที่ตำรวจริเริ่มใช้กำลังรุนแรงทันที เช่น ใช้อาวุธปืนยิงทันทีอาจทำให้การแก้ปัญหายากขึ้น

หลักพื้นฐาน

เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องแสดงตนก่อนการใช้อาวุธ และต้องแจ้งเตือนให้ทราบล่วงหน้าว่า จะมีการใช้อาวุธ เว้นแต่ การดำเนินการดังกล่าวอาจทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลอื่นเสี่ยงที่จะได้รับอันตรายแก่ชีวิตหรือแก่ร่างกายหรือเป็นที่ชัดเจนว่าไม่มีความเหมาะสมหรือจำเป็นที่ต้องดำเนินการดังกล่าวในสถานการณ์เช่นนั้น

ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การใช้กำลังหรืออาวุธของเจ้าหน้าที่ตำรวจให้เป็นไปตามสถานการณ์และพฤติการณ์ของคนร้าย และสภาพแวดล้อมจากเบาไปหาหนัก ซึ่งสามารถแบ่งขั้นตอนการตัดสินใจไว้ในการใช้กำลังเป็น 6 ระดับ ดังนี้

ระดับที่ 1 การปรากฏตัวของตำรวจ เมื่อตำรวจไปถึงที่เกิดเหตุผู้ที่กระทำความผิดบางรายก็อาจจะล้มเลิกการทำผิด หรืออาจให้ความร่วมมือด้วยดีโดยไม่ต้องออกคำสั่ง เช่น การจอดรถในที่ห้ามจอด การลักลอบเรียไร การทะเลาะวิวาท ถ้าคนร้ายยังไม่หยุด ให้ตำรวจใช้กำลังระดับต่อไป

ระดับที่ 2 การใช้คำสั่งด้วยวาจา ตำรวจใช้คำพูดสั่งคนร้ายให้ยอมเลิกการกระทำที่เป็นความผิด หรือการทำร้าย หากยอมปฏิบัติตามคำสั่งต้องไม่ใช้กำลัง ถ้าไม่ยอมปฏิบัติตามคำสั่ง ให้ใช้กำลังในระดับเหมาะสม

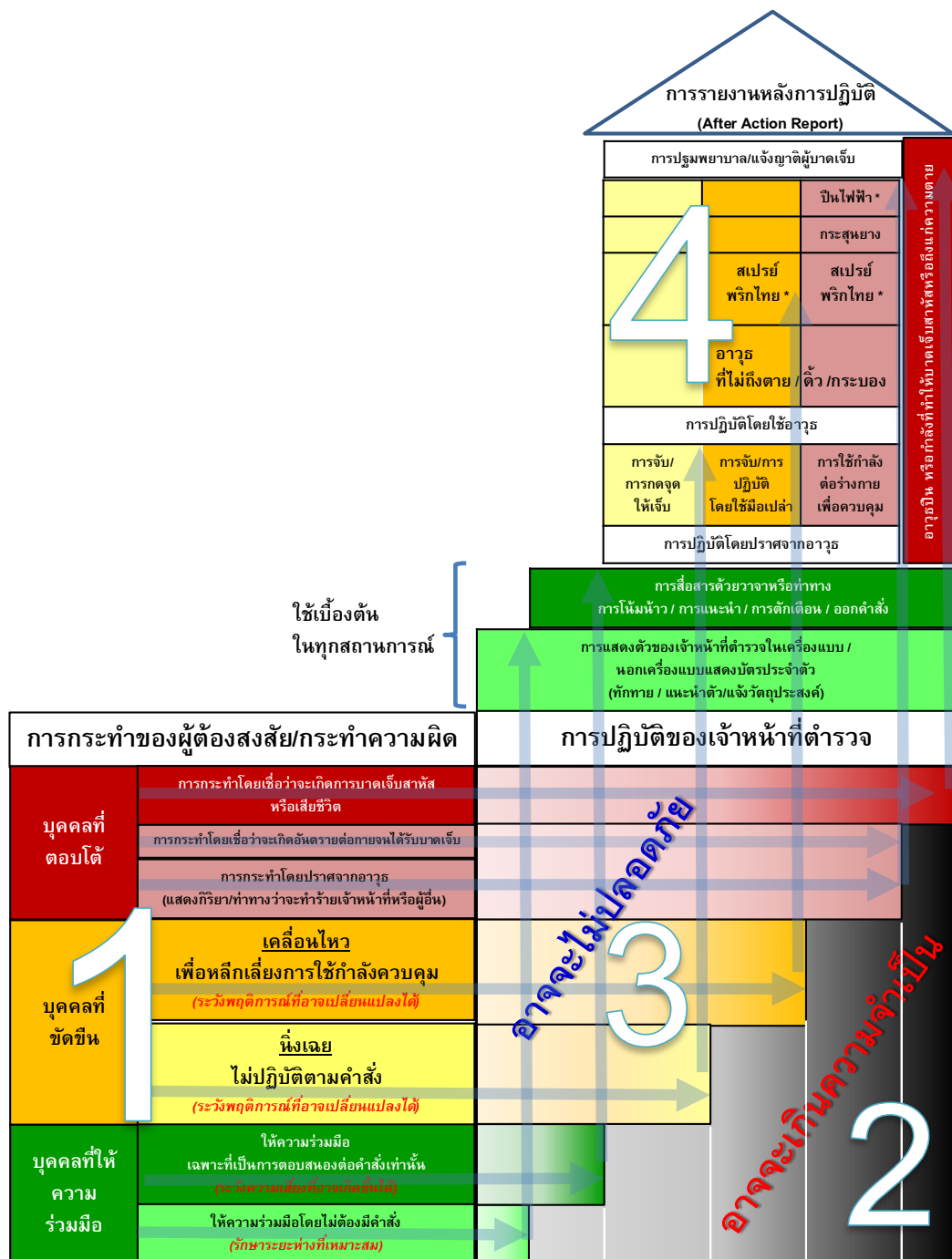
ระดับที่ 3 การใช้เทคนิคการควบคุมด้วยกายภาพ เมื่อคนร้ายไม่ปฏิบัติตามคำสั่งด้วยวาจาแต่แรก ตำรวจอาจใช้เทคนิคการควบคุมตัวด้วยมือเปล่า หรือการกดจุด ถ้าหากขัดขืนไม่ยินยอมให้ใช้กำลังในระดับที่เหมาะสมต่อไป

ระดับที่ 4 การใช้เทคนิคตอบโต้อย่างรุนแรง คนร้ายไม่ปฏิบัติตามคำสั่งและเข้าโจมตีทำร้ายตำรวจแต่ไม่ใช้อาวุธ ให้ป้องกันตนเองได้โดยไม่ใช้อาวุธ เช่นกัน คือ การชก การเตะ การทุบ การทำให้หมดสติ หรือการใช้สารทำให้เกิดอาการระคายเคือง

ระดับที่ 5 การใช้อาวุธที่ไม่ถึงตาย คนร้ายใช้อาวุธและอาจทำอันตรายขั้นบาดเจ็บหรือเสียชีวิต และไม่หยุดการกระทำหลังจากถูกแจ้งเตือน ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจพิจารณาตอบโต้ได้ทั้งไม่ใช้อาวุธและใช้อาวุธที่ไม่ถึงตาย ได้แก่ การใช้กระบอง เครื่องช็อตไฟฟ้า กระสุนยาง ปืนยิงตาข่าย หากพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่สามารถหยุดหรือควบคุมคนร้ายได้ให้ใช้กำลังขั้นต่อไป

ระดับที่ 6 การใช้กำลังขั้นเด็ดขาดหรือการใช้อาวุธปืน คนร้ายใช้อาวุธทำอันตรายเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือบุคคลอื่นที่เสี่ยงต่อการได้รับอันตรายแก่ร่างกายหรือเสียชีวิต และไม่หยุดการกระทำหลังจากถูกแจ้งเตือน เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถแก้ไขได้ด้วยวิธีอื่นเพื่อหยุดยั้งอันตรายที่กำลังจะเกิดขึ้นภายในเวลาอันจำกัดให้ใช้อาวุธปืนยิงเพื่อหยุดยั้งการกระทำของคนร้ายสิ่งจำเป็นที่ควรคำนึงถึงว่า ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้น ยึดหลักกฎหมายเรื่องการป้องกัน เป็นเหตุผลในการตัดสินใจ เนื่องจากการป้องกันตัวเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติเอง หรือผู้อื่นให้พ้นจากภัยอันตรายซึ่งเกิดจากการกระทำที่ฝ่าฝืนกฎหมาย และภัยอันตรายนั้นใกล้จะถึง และได้กระทำไปพอสมควรแก่เหตุ ซึ่งในการตัดสินใจจะต้องพิจารณาถึง ความรุนแรงของอาวุธ, ปฏิกริยาและจำนวนคนร้าย และสิ่งที่สำคัญคำนึงถึงอาวุธของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีอยู่ในขณะนั้นด้วยเป็นเครื่องบ่งชี้ชัดว่า จะใช้กำลังในระดับใด และต้องไม่เกินกว่าเหตุด้วย โดยมีต้องเริ่มต้นในระดับที่ 1 เสมอไป อาจจะเริ่มที่ระดับใดก็ได้ แล้วแต่ในสถานการณ์ที่กล่าวมาข้างต้น คือ อาวุธ ปฏิกริยา จำนวนคนร้าย และอาวุธของเจ้าหน้าที่ที่มีอยู่ในขณะนั้น และในทางกลับกันระดับการใช้กำลังอาจลดลงตามลักษณะของความรุนแรงของคนร้ายในเรื่องอาวุธ ปฏิกริยา จำนวนคนร้าย และอาวุธของเจ้าหน้าที่

วิธีในการศึกษาตัวแบบขอให้จดจำภาพรวมของทั้งตัวแบบให้ได้ก่อน จากนั้นจึงเริ่มศึกษาแบบแยกส่วนซึ่งจะมีคำอธิบายโดยละเอียด เพื่อเสริมความเข้าใจ ตัวแบบที่ปรากฏด้านล่างนี้ จึงขอให้เริ่มต้นศึกษาแนวทางการปฏิบัติโดยดูจากลักษณะการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด (Action) ก่อน ซึ่งในส่วนนี้จะอธิบายถึงการแสดงออกถึงพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิด แล้วจึงมาศึกษาเรื่องของการตอบโต้สถานการณ์ของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Reaction) โดยภาพที่ปรากฏด้านล่างนี้เป็นภาพรวมทั้งหมดของตัวแบบขอให้ทุกท่านสังเกตจดจำหมายเลขที่ปรากฏบนพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของตัวแบบ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การอธิบายในส่วนต่อ ๆ ไปได้ง่ายขึ้น ในกรณีที่การศึกษาในส่วนต่อไปเกิดความไม่แน่ใจ ขอให้ท่านกลับมาทบทวนหมายเลขที่ปรากฏในภาพด้านล่างอีกครั้งหนึ่ง

รูปภาพที่ 21 ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแก้ไขสถานการณ์ (Use of Force)

2.1 คำอธิบายพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ของตัวแบบเรียงตามลำดับหมายเลข

ลักษณะของวิธีการใช้งานตัวแบบให้เริ่มต้นศึกษา ตามพื้นที่ส่วนต่าง ๆ ที่มีหมายเลขกำหนดในภาพ
ดังนี้

พื้นที่ส่วนที่ 1 แถบสีเขียว เหลือง แดง ในผังที่เขียนว่าผู้ต้องสงสัย/ผู้กระทำความผิด จะมีแถบสี ที่ลากมาจนสุดฝั่งของการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ สังเกตจากลูกศรแนวนอนในตัวแบบ จะแสดงถึงระดับขั้นสูงสุด

ของการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้ตอบโต้ได้ โดยลูกศรแนวตั้งจะลากขึ้นไปหาเครื่องมือทางยุทธวิธีที่เหมาะสมด้านบน ซึ่งในบางช่วงสีอาจมีเครื่องมือทางยุทธวิธี มากกว่า 1 อย่าง โดยปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องจะขึ้นกับพฤติกรรมแวดล้อมของเหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะอธิบายในช่วงท้าย

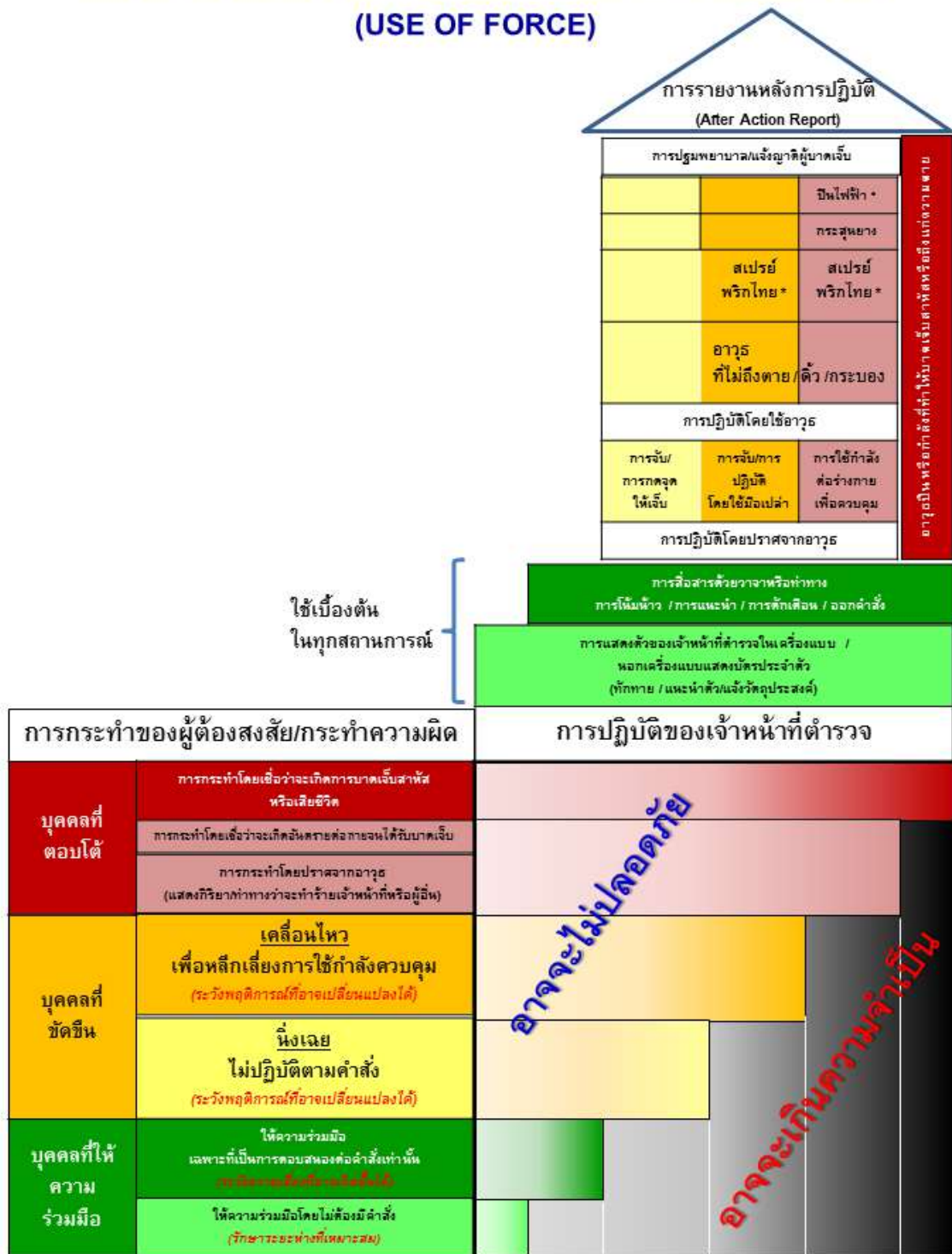
พื้นที่ส่วนที่ 2 แถบสีเทาไล่สีจากอ่อนไปหาเข้มที่เขียนข้อความอาจจะเกินความจำเป็น เขียนไว้เพื่อเตือนว่าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานแล้ว การกระทำของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด มีการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีด้านบนมาอยู่ในพื้นที่สีเทา แสดงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีเกินความจำเป็นแก่เหตุ

พื้นที่ส่วนที่ 3 แถบสีเขียว เหลือง แดง ที่ไล่สีจากอ่อนไปหาเข้มที่เขียนข้อความอาจจะไม่ปลอดภัย เขียนไว้เพื่อเตือนว่าหากเจ้าหน้าที่ตำรวจปฏิบัติงานแล้ว การกระทำของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด มีการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีด้านบนมาอยู่ในพื้นที่สีอ่อน แสดงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจกำลังปฏิบัติหน้าที่โดยใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีไม่เหมาะสมกับพฤติกรรมของผู้ต้องหาหรือผู้กระทำความผิด ซึ่งอาจส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ปลอดภัย

พื้นที่ส่วนที่ 4 แถบสีเขียว เหลือง และแดง ที่อยู่ด้านบน เป็นอุปกรณ์ทางยุทธวิธีที่เหมาะสมที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะใช้ตอบโต้ได้ โดยมีสัดส่วนการกระทำพอสมควรแก่เหตุ ทั้งนี้ หากสังเกตลูกศรแนวตั้งในบางการกระทำของผู้ต้องหาที่ลากขึ้นมาจากลูกศรแนวนอน จะมีลูกศรแนวตั้งผ่านขึ้นไปได้หลายจุด แสดงว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจสามารถใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้สถานการณ์ได้หลายประเภท โดยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมแวดล้อมของเหตุการณ์นั้น ๆ ซึ่งจะอธิบายในช่วงท้าย

สำหรับปีกกาที่เขียนอยู่ด้านนอกครอบคลุมพื้นที่สีเขียวอ่อนและเขียวเข้ม ซึ่งมีข้อความว่าใช้เบื้องต้นในทุกสถานการณ์ หมายถึงการกระทำใด ๆ ก็แล้วแต่ในตัวเองนี้ให้เริ่มต้นจากการแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ และการสั่งการด้วยวาจาหรือท่าทางก่อนเสมอ ซึ่งเป็นหลักนิยมสากลที่ทั่วโลกใช้ปฏิบัติ อันมีที่มาจากการให้ความสำคัญในสิทธิและเสรีภาพของประชาชน ตามปฏิญญาสากลว่าด้วยหลักสิทธิมนุษยชน

ระดับการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแก้ไขสถานการณ์ (USE OF FORCE)

2.2 หลักนิยมในการสร้างตัวแบบระดับการใช้กำลัง

ในประเทศที่มีการบังคับใช้กฎหมายใช้กำลังสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจ นิยมนำสัญลักษณ์ของแถบสีมาเป็นเครื่องมือในการอธิบายเพื่อแบ่งระดับของการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด โดยสื่อถึงความหนักเบาของพฤติกรรม ทุกประเทศจะให้ความสำคัญกับการกระทำของผู้ต้องสงสัย/ผู้กระทำความผิด (Action) อันมีเหตุอันควรสงสัยว่าจะเป็นความผิดตามกฎหมาย เป็นตัวเริ่มในการอธิบายตัวแบบโดยสีเขียวจะแสดงถึงระดับขั้นการใช้ที่เบาที่สุด สีส้มเป็นระดับขั้นการใช้กำลังที่มีความแรงมากขึ้น และสีแดงเป็นระดับขั้นการใช้กำลังที่ต้องมีการตระหนักสูงสุด

เพื่อให้ง่ายต่อการทำความเข้าใจ จึงตัดส่วนต่าง ๆ ของตัวแบบมาเพื่อใช้ในการอธิบายเป็น 3 ส่วน สำคัญ คือ

1. การกระทำความผิดของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด
2. การตอบโต้ของเจ้าหน้าที่ (ตามความหนักเบาของการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด)
3. เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดที่เหมาะสม ทั้งนี้หลักในการปฏิบัติทางยุทธวิธีนั้นจะเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการฝึกภาคปฏิบัติที่ต้องมีการฝึกทักษะทางยุทธวิธีตามที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ

3. คำอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด

การกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด	
บุคคลที่ตอบโต้	การกระทำโดยเชื่อว่าจะเกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต
	การกระทำโดยเชื่อว่าจะเกิดอันตรายต่อร่างกายได้รับบาดเจ็บ
	การกระทำโดยปราศจากอาวุธ (แสดงกิริยาท่าทางว่าจะทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือผู้อื่น)
บุคคลที่ขัดขืน	เคลื่อนไหว เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้กำลังควบคุม (ระวังพฤติกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงได้)
	นิ่งเฉย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง (ระวังพฤติกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงได้)
บุคคลที่ให้ความร่วมมือ	ให้ความร่วมมือเฉพาะที่เป็นการตอบสนองต่อคำสั่งเท่านั้น (ระวังความตั้งใจที่อาจเกิดขึ้นได้)
	ให้ความร่วมมือโดยไม่จำเป็นต้องมีคำสั่ง (รักษาระยะห่างที่เหมาะสม)

จากภาพ จะพบว่าแถบสีเขียวด้านล่างจะเป็นลักษณะของการกระทำที่ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดปฏิบัติตามกรอบของกฎหมายและเชื่อฟังเจ้าหน้าที่ตำรวจ ไล่รายละเอียดขึ้นไปเป็นแถบสีเหลือง

ที่เริ่มไม่ปฏิบัติตามหรือมีท่าทีชัดเจน ไปจนถึงแถบสีแดงที่เริ่มมีแนวโน้มที่การกระทำรุนแรงในการตอบโต้ เจ้าหน้าที่ตำรวจซึ่งในแต่ละแถบสีจะมีการกระทำที่มีระดับความเข้มข้นแตกต่างกันออกไปอีก ดังนั้นจึงควรจดจำแถบสีให้ได้ก่อนจะศึกษาในหัวข้อถัดไป ซึ่งจะกำหนดแยกย่อยลงไปอีกว่า มีพฤติการณ์ตอบสนองต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจอย่างไร

คำอธิบายอย่างละเอียดของการกระทำของผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิด

3.1 การแบ่งระดับอย่างละเอียดของบุคคลที่ให้ความร่วมมือ (แถบสีเขียว) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่

บุคคลที่ให้ ความ ร่วมมือ	ให้ความร่วมมือ เฉพาะที่เป็นการตอบสนองต่อคำสั่งเท่านั้น (ระวังความเมื่องที่อาจเกิดขึ้นได้)
	ให้ความร่วมมือโดยไม่ต้องมีคำสั่ง (รักษาระยะห่างที่เหมาะสม)

ระดับที่ 1 ให้ความร่วมมือโดยไม่ต้องออกคำสั่ง (แถบสีเขียวอ่อน): ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด ที่ให้ความร่วมมือโดยไม่ต้องออกคำสั่ง ให้เจ้าหน้าที่ตำรวจรักษาระยะห่างที่เหมาะสม ทั้งนี้ ต้องไม่ลดระดับการระมัดระวังตัวลง จนกว่าจะมีการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

ระดับที่ 2 ให้ความร่วมมือตามการออกคำสั่ง (แถบสีเขียวเข้ม): ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด ให้ความร่วมมือเฉพาะที่เป็นการตอบสนองต่อคำสั่งเท่านั้น ให้เจ้าหน้าที่เรียงลำดับในการสั่งการให้ถูกต้องตามหลักทางยุทธวิธี การสั่งการด้วยวาจา การแสดงออกด้วยท่าทางต้องมีความเหมาะสม พอสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนกับการกระทำ ทั้งนี้ ต้องไม่ลดระดับการระมัดระวังตัวลง และประเมินความเสี่ยงในสถานการณ์ให้สูงอยู่เสมอ จนกว่าจะมีการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

3.2 การแบ่งระดับอย่างละเอียดของบุคคลที่ชัดเจน (แถบสีเหลือง) แบ่งออกเป็น 2 ระดับ

บุคคลที่ ชัดเจน	เคลื่อนไหว เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้กำลังควบคุม (ระวังพฤติกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงได้)
	นิ่งเฉย ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง (ระวังพฤติกรรมที่อาจเปลี่ยนแปลงได้)

ระดับที่ 1 ขัดขึ้นด้วยการนิ่งเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง (แถบสีเหลืองอ่อน): ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดที่มีท่าทีขัดขึ้นด้วยการนิ่งเฉยไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางวาจาหรือท่าทางของเจ้าหน้าที่ตำรวจ แม้ว่าการนิ่งเฉยนั้นจะเป็นการนิ่งเฉยด้วยสันติ ไม่มีท่าทางจะตอบโต้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ แต่การนิ่งเฉยไม่ปฏิบัติตามเป็นอุปสรรคในการเข้าไปเผชิญเหตุ หรือทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าใกล้เกินกว่าระยะปลอดภัย ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องดำเนินการกับบุคคลดังกล่าว ต้องระมัดระวังพฤติกรรม หรือท่าทีที่อาจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยต้องไม่ลดระดับการระมัดระวังตัวลง การสั่งการด้วยวาจา การแสดงออกด้วยท่าทางต้องมีความเหมาะสม พอสสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนกับการกระทำจนกว่าจะมีการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

ระดับที่ 2 ขัดขึ้นด้วยการเคลื่อนไหวเพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติตาม (แถบสีเหลืองเข้ม): ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดที่มีท่าทีขัดขึ้นด้วยการเคลื่อนไหว ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางวาจาหรือท่าทางของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการปฏิบัติ แม้ว่าการเคลื่อนไหวนั้นจะเป็นไปด้วยสันติ หรือพยายามจะหลบหนี ซึ่งเป็นอุปสรรคในการเข้าไปเผชิญเหตุ หรือทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องเข้าใกล้ เกินกว่าระยะปลอดภัย ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องดำเนินการกับบุคคลดังกล่าว ต้องระมัดระวังพฤติกรรมหรือท่าทีที่อาจพลิกผันอย่างรวดเร็ว โดยต้องไม่ลดระดับการระมัดระวังตัวลง การสั่งการด้วยวาจา การแสดงออกด้วยท่าทางต้องมีความเหมาะสม พอสสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนกับการกระทำ จนกว่าจะมีการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

กรณีมีท่าทีหลบหนีให้พึงระมัดระวังอย่างยิ่งในการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีเพื่อตอบโต้หรือยับยั้งพฤติกรรม และถือเป็นเรื่องละเอียดอ่อนในการตัดสินใจในการใช้กำลัง ต้องพึงสังเกตถึงแนวโน้มหรือโอกาสในการใช้อาวุธเพิ่มเติมประกอบด้วย ซึ่งในส่วนนี้จะอยู่ในการฝึกทักษะเพื่อพัฒนาการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพจากการจำลองสถานการณ์เสมือนจริง

3.3 การแบ่งระดับอย่างละเอียดของบุคคลที่ทำร้าย(แถบสีแดง) แบ่งการกระทำออกเป็น 3 ระดับ
ความรุนแรง

บุคคลที่ ตอบโต้	การกระทำโดยเชื่อว่าจะเกิดการบาดเจ็บสาหัส หรือเสียชีวิต
	การกระทำโดยเชื่อว่าจะเกิดอันตรายต่อภยันจนได้รับบาดเจ็บ
	การกระทำโดยปราศจากอาวุธ (แสดงกิริยา/ท่าทางว่าจะทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือผู้อื่น)

ระดับที่ 1 การกระทำโดยปราศจากอาวุธ (แสดงกิริยา/ท่าทางว่าจะทำร้ายเจ้าหน้าที่หรือผู้อื่น): ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดไม่ให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติตามคำสั่ง เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าใกล้เกินกว่าระยะปลอดภัย ทั้งยังแสดงกิริยาหรือท่าทางว่าจะทำร้ายเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือผู้อื่น ซึ่งการกระทำนั้น

อาจส่งผลต่อความปลอดภัยของการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่เข้าเผชิญเหตุ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ต้องดำเนินการกับบุคคลดังกล่าวต้องพึงระมัดระวังการชุกซ่อนอาวุธ หรือสิ่งใช้อาจใช้แทนอาวุธได้ ขณะเข้าทำการตอบโต้กับสถานการณ์ต้องพึงระลึกเสมอถึงกฎของความปลอดภัย และต้องมีความเหมาะสม พอสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนกับการกระทำ จนกว่าทำการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

ระดับที่ 2 การกระทำโดยเชื่อว่าจะเกิดอันตรายต่อกายจนได้รับบาดเจ็บ (แถบสีแดงอ่อน):
ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด ไม่ให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติตามคำสั่ง เมื่อเจ้าหน้าที่เข้าใกล้เกินกว่าระยะปลอดภัย มีพฤติการณ์ตอบโต้โดยมีลักษณะการกระทำที่เชื่อว่าจะมีการทำอันตรายต่อกายจนได้รับบาดเจ็บโดยอาจใช้อาวุธ หรือใช้วัสดุที่ไม่ได้เป็นอาวุธโดยสภาพ ประกอบการกระทำ ทั้งนี้ พึงระมัดระวังและสังเกตวัตถุที่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิดใช้ในการตอบโต้เจ้าหน้าที่ ขณะเข้าทำการตอบโต้กับสถานการณ์ต้องพึงระลึกเสมอถึงกฎของความปลอดภัย และต้องมีความเหมาะสม พอสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนกับการกระทำ จนกว่าทำการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

ระดับที่ 3 การกระทำที่เชื่อว่าจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิต (แถบสีแดงเข้ม):
ผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด ไม่ให้ความร่วมมือหรือปฏิบัติตามคำสั่ง มีพฤติการณ์ตอบโต้โดยมีลักษณะการกระทำที่เชื่อว่าจะก่อให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือเสียชีวิตโดยอาจใช้อาวุธ หรือใช้วัสดุที่ไม่ได้เป็นอาวุธโดยสภาพ ประกอบการกระทำ ทั้งนี้ พึงระมัดระวังและสังเกตวัตถุที่ผู้ต้องสงสัยหรือผู้กระทำความผิดใช้ในการตอบโต้เจ้าหน้าที่ขณะเข้าทำการตอบโต้กับสถานการณ์ต้องพึงระลึกเสมอถึงกฎของความปลอดภัย และต้องมีความเหมาะสม พอสมควรแก่เหตุ ได้สัดส่วนกับการกระทำจนกว่าทำการควบคุมตัวอย่างถูกต้องทางยุทธวิธี และมีการตรวจค้นอย่างละเอียดจนแน่ใจว่ามีความปลอดภัย

4. คำอธิบายทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

คำอธิบายในส่วนนี้จะเป็นเรื่องของเครื่องมือทางยุทธวิธีที่ใช้ในการตอบโต้ที่เหมาะสม โดยต้องทำความเข้าใจว่าการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด จำแนกอยู่ในสี่ใด และมีระดับความรุนแรงเพียงใดเพื่อจะได้เลือกใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีสำหรับการตอบโต้ได้อย่างเหมาะสม และจากภาพด้านล่างจะพบว่าในบางกลุ่มสัมีการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้ได้หลายอย่าง ทั้งนี้ หลักในการพิจารณา ที่ละเอียดรอบคอบเกิดจากการฝึกทักษะในการตอบโต้ โดยต้องคำนึงถึงหลักสัดส่วน พอสมควรแก่เหตุ และเป็น การป้องกันโดยชอบด้วยกฎหมาย

การปฐมพยาบาล/แจ้งญาติผู้บาดเจ็บ			อาวุธปืนหรือกำลังที่ทำให้บาดเจ็บสาหัสหรือถึงแก่ความตาย
		ปืนไฟฟ้า *	
		กระสุนยาง	
	สเปรย์พริกไทย *	สเปรย์พริกไทย *	
	อาวุธที่ไม่ถึงตาย/ดิ่ง / กระบอง		
การปฏิบัติโดยใช้อาวุธ			
การจับ/การกดจุดให้เจ็บ	การจับ/การปฏิบัติโดยใช้มือเปล่า	การใช้กำลังต่อร่างกายเพื่อควบคุม	
การปฏิบัติโดยปราศจากอาวุธ			
การสื่อสารด้วยวาจาหรือท่าทาง			
การโหม่งหัว / การแตะหน้า / การตักเตือน / ออกคำสั่ง			
การแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ / นอกเครื่องแบบแสดงบัตรประจำตัว (ทัณฑบัตร / แฉกบัตร/แจ้งวัตถุประสงค์)			

4.1 คำอธิบายโดยละเอียดทั่วไปเกี่ยวกับการปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ตำรวจ

การสื่อสารด้วยวาจาหรือท่าทาง	
การโหม่งหัว / การแตะหน้า / การตักเตือน / ออกคำสั่ง	
การแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ตำรวจในเครื่องแบบ / นอกเครื่องแบบแสดงบัตรประจำตัว (ทัณฑบัตร / แฉกบัตร/แจ้งวัตถุประสงค์)	

การแสดงตัวของเจ้าหน้าที่ที่เหมาะสมมีผลต่อการตัดสินใจในการตอบโต้จากผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด ดังนั้นการให้ความสำคัญในการแสดงตัวด้วยเครื่องแบบ การแสดงบัตรประจำตัวของเจ้าหน้าที่ และการออกคำสั่งควบคุมผ่านท่าทาง วาจา เป็นทางเลือกระดับแรกๆ ที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทุกคนต้องใช้ก่อนที่จะมีการพัฒนาระดับการเลือกใช้เครื่องมือตอบโต้ทางยุทธวิธีชนิดอื่น ๆ เพราะในส่วนนี้จะช่วยลดโอกาสและระดับความรุนแรงในการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดได้ในระดับหนึ่งวิธีการปฏิบัติในระดับนี้เหมาะสมที่สุดกับผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิดที่ให้ความร่วมมือ (สีเขียว)

	สเปรย์พริกไทย *	
การจับ/ การกดจุด ให้เจ็บ	การจับ/การ ควบคุม โดยใช้มือเปล่า	

ในส่วนนี้จะเริ่มอธิบายถึงการตอบโต้ทางยุทธวิธีที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในระดับของการ
กระทำความผิดของผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น (สีเหลือง)

ก. การจับหรือการกดให้เจ็บเพื่อยินยอม หรือการควบคุมด้วยมือเปล่า

ในส่วนนี้ต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะในการกดจุดเพื่อทำให้หยุดชะงักหรือการจับหักตามข้อ
ต่อต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อให้หมดแรงขัดขึ้น และยินยอมปฏิบัติตามที่เจ้าหน้าที่ดำเนินการ

ข. การใช้สเปรย์พริกไทย

ในส่วนนี้ต้องมีข้อพิจารณาถึงการฝึกทักษะของการวางตำแหน่งระยะปลอดภัยระหว่างเจ้าหน้าที่
ตำรวจ กับท่าทีในการตอบโต้ และโอกาสในการตัดสินใจเข้าโจมตีของระหว่างผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด

ปืนไฟฟ้า *
กระสุนยาง
สเปรย์ พริกไทย *
อาวุธ ที่ไม่ถึงตาย / ดีด / กระบอง
การใช้กำลัง ต่อร่างกาย เพื่อควบคุม

ในส่วนนี้จะเริ่มอธิบายถึงการตอบโต้ทางยุทธวิธีที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในระดับของการกระทำคามผิดของผู้ต้องสงสัย/กระทำคามผิด สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น (สีแดง)

- ก. **การใช้กำลังต่อร่างกายเพื่อควบคุม** ถือเป็นแนวทางในการใช้กำลังต่อบุคคลที่ขัดขึ้นในระดับต่ำสุด ซึ่งต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะทางเพื่อให้การใช้กำลังนั้นเป็นไปข้อกำหนดตามกฎหมาย
- ข. **อาวุธไม่ถึงตาย ดิ้ว กระบอง** เป็นทางเลือกในการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น โดยไม่ทำให้บาดเจ็บสาหัสหรือถึงตาย ซึ่งต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะทางในการเลือกจุดตกกระทบที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างถาวรต่อร่างกายผู้ขัดขึ้น
- ค. **สเปรย์พริกไทย** เป็นทางเลือกในการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น โดยก่อให้เกิดอาการระคายเคืองแสบร้อนที่ผิวหนัง ใบหน้า หรือดวงตา เพื่อลดโอกาสในการโจมตี บดบังทัศนวิสัยในการตอบโต้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะในการปฐมพยาบาลหลังการใช้สเปรย์พริกไทย
- ง. **กระสุนยาง** เป็นทางเลือกในการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น โดยทำให้เกิดการชะงัก หยุดยั้งพฤติกรรม ล่าถอย ซึ่งต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะในการเลือกจุดเล็งยิงเพื่อไม่ให้เกิดการบาดเจ็บสาหัสหรือถึงตาย
- จ. **ปืนไฟฟ้า** เป็นทางเลือกในการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น โดยทำให้เกิดการชะงัก หดแรงในการตอบโต้ ล้มลง และยินยอมให้ควบคุมตัวโดยไม่มีแรงในการต่อสู้ขัดขึ้น ซึ่งต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะในการเลือกจุดเล็งยิง ระยะเวลาในการช็อต และการปฐมพยาบาลหลังการใช้ ในกรณีที่น่าจะเป็นผู้ป่วยที่ใส่เครื่องกระตุ้นหัวใจไฟฟ้า
- ฉ. **อาวุธปืน** เป็นทางเลือกในการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีในการตอบโต้สำหรับบุคคลที่ขัดขึ้น โดยทำให้เกิดอาการบาดเจ็บได้ในหลายระดับ ตั้งแต่บาดเจ็บไม่ถึงตายในกรณีถูกอวัยวะไม่สำคัญ ไปจนกระทั่งการบาดเจ็บที่อาจถึงตายหากไม่ได้รับการปฐมพยาบาลอย่างทันท่วงที และบาดเจ็บถึงตายในทันทีเมื่อโดนอวัยวะที่สำคัญ ซึ่งต้องมีการฝึกทักษะเฉพาะ ความแม่นยำในการเล็งการตัดสินใจในภาวะวิกฤติและการฝึกปฐมพยาบาลทางยุทธวิธีเพื่อรักษาชีวิตของผู้ต้องสงสัย/กระทำคามผิด

จากตัวแบบทั้งหมดจะพบว่า ระดับการใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ให้ความสำคัญกับการรักษาชีวิตของผู้ต้องสงสัย/กระทำคามผิด โดยคำนึงถึงความปลอดภัยในการปฏิบัติที่เหมาะสมควบคู่ไปกับการให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมและเสมอภาค

การปรับระดับการใช้กำลังแบบก้าวกระโดด อาจมีการปรับระดับความเข้มของการใช้เครื่องมือตอบโต้ทางยุทธวิธีให้สูงขึ้นหรือลดลง ทั้งนี้ ต้องไม่หลุดจากกรอบพฤติกรรมของผู้ต้องสงสัย/กระทำคามผิด โดยต้องพิจารณาถึงเหตุและผลอันอาจเกิดจากการใช้เครื่องมือตอบโต้ทางยุทธวิธี ที่มีสัดส่วนเหมาะสมกับการกระทำของผู้ต้องสงสัย/กระทำคามผิด มาประกอบดุลพินิจในการใช้เครื่องมือตอบโต้ทางยุทธวิธีของเจ้าหน้าที่ตำรวจด้วย

ทั้งนี้ ต้องมีการฝึกทักษะหลายอย่างควบคู่กันไป ตั้งแต่การพัฒนาทักษะในการตัดสินใจ การเลือกใช้เครื่องมือตอบโต้ทางยุทธวิธีที่เหมาะสม การปฐมพยาบาลหลังการใช้เครื่องมือทางยุทธวิธีเหล่านั้นกับผู้ต้องสงสัย/กระทำความผิด และต้องให้ความสำคัญกับเครื่องมือตอบโต้ทางยุทธวิธีตำรวจ ด้วยการฝึกทักษะจากอุปกรณ์มาตรฐานที่ได้รับการจัดหาจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

บรรณานุกรม

กองบัญชาการตำรวจนครบาล. (2561). คู่มือการบริหารงานป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม 4.0.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ.

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2557). คู่มือการฝึกยุทธวิธีประจำสถานีตำรวจ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ

สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2559). คู่มือการปฏิบัติมาตรฐานสำหรับเจ้าหน้าที่ตำรวจสายตรวจและเจ้าหน้าที่
ตำรวจผู้ประสบเหตุ 2559. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ตำรวจ

